СЪД
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Годишен доклад **2023 г.**

Обзор на годината

curia.europa.eu

Съдът на Европейския съюз —
Гарант за спазването на правото на Съюза

Съдът на Европейския съюз е една от седемте европейски институции.

В качеството на съдебна институция на Съюза той има за задача да гарантира спазването на правото на Съюза, като следи за еднаквото тълкуване и прилагане на Договорите и осъществява контрол за законосъобразност на актовете, приети от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза.

Институцията допринася за съхраняването на ценностите на Съюза и със съдебната си практика участва в европейското изграждане.

Съдът на Европейския съюз се състои от две юрисдикции: Съд и Общ съд на Европейския съюз.

Годишен доклад 2023 г.

Обзор на годината

Съдържание

Предговор от председателя **4**

1. 2023 г. с един поглед **7**

А Годината в образи **8**

Б Годината в числа **16**

Институцията през 2023 г. 16

Съдебната година (Съд и Общ съд) 17

Езиковите служби 18

2. Правораздавателната дейност **21**

А Съдът на ЕС през 2023 г. **22**

Дейност и развитие на Съда на ЕС 22

Членовете на Съда на ЕС 28

Б Общият съд през 2023 г. **32**

Дейност и развитие на Общия съд 32

Правораздавателни нововъведения 34

Членовете на Общия съд 38

В Съдебната практика през 2023 г. **42**

На фокус Взаимодействие между защита на личните данни и конкурентно право 42

На фокус Правомощието за регулиране на ФИФА и УЕФА и правото на Съюза 44

На фокус Защита на личните данни и борба с нарушенията в областта на конкуренцията между предприятия 46

На фокус Защита на европейските предприятия срещу извънтериториалните санкции на Съединените щати 50

Преглед на важните решения през годината 53

3. Администрация в служба на правосъдието 75

А Въведение от секретаря 76

Б Водещите събития на годината..... 78

Многоезичието на почетно място в Съда на Европейския съюз..... 78

Достъпността и приобщаването — дело на всеки 80

Изкуствен интелект: стратегия, приета за използването му в Съда 82

Укрепване на европейското съдебно сътрудничество: партньорството с Европейската мрежа за съдебно обучение 84

В Връзките с обществеността..... 88

4. Институция, която уважава околната среда..... 91

5. Поглед към бъдещето..... 95

6. Поддържайте връзка!..... 99

Koen Lenaerts

Председател на Съда на Европейския съюз

2023 година беше неспокойна в международен план с продължаването на войната в Украйна и избухването на нов въоръжен конфликт в Близкия Изток. В геополитически контекст, в който идеалът на мира е все по-застрашен, нашата институция се явява залог за стабилност, с изпълнението на своята задача за опазване на правосъдието, правовата държава, демократичните ценности и основните права. С практиката си Съдът и Общият съд продължиха да работят за защитата на тези ценности и на тези права, подчертавайки настойчиво, че се числят към самата идентичност на Съюза като правопорядък, общ за държавите членки.

През изтеклата година Съдът продължи да поддържа интензивния диалог, който провежда с националните юрисдикции и особено с конституционните и върховните съдилища, по-конкретно в рамките на няколко срещи, организирани от институцията. През септември и второто издание на конференциите „Единство в многообразието“ („EUnited in Diversity“) събра в Хага многобройни представители на последните съдилища, както и членове на Европейския съд по правата на човека, с участието на членове на Съда, по теми, свързани с правовата държава, с конституционното многообразие на държавите членки и с еднаквото прилагане на правото на Съюза. Както всяка година, Форумът на националните магистрати беше повод за плодотворни разговори между членовете на институцията и на националните юрисдикции, благоприятстващи по-добро разбиране на особеностите на националните правни системи и на тази на Съюза. Именно в такава атмосфера, подтикваща към дискусия, продължаваме в дух на изслушване и откритост диалога, започнат с националните съдии вече преди повече от 70 години.

Умберто Еко обичаше да казва, че „езикът на Европа, това е преводът“. От самото начало нашата институция е белязала своята дълбока привързаност към многоезичието, което позволява на всеки правен субект да подаде жалба или да предяви иск на един от 24-те официални езика, по негов избор, и на всеки гражданин — да получи достъп до голяма част от съдебните актове на институцията на различните езици. За да продължи да насърчава това езиково многообразие и достъпа

на всеки гражданин до правосъдие в Съюза на неговия език, Съдът осъществи много проекти, които подчертават значението на многоезичието в европейското изграждане.

Накрая, нашата институция се показа носителка на обновление, като очерта контурите на бъдещото функциониране на юрисдикциите на Съюза. 2023 година беляза успешното приключване на задълбочените размисли, проведени от двете юрисдикции на Съюза през последните години във връзка с частично прехвърляне на преюдициална компетентност от Съда на Общия съд, което стана възможно с Договора от Ница от 2003 г. Предвид нарастващия брой на отнесените до Съда спорове всъщност е необходимо да се осигури по-добро разпределение на работната натовареност между двете юрисдикции, като същевременно се предложи по-добра услуга на гражданите. По този проект на реформа беше намерено политическо съгласие в края на 2023 г. под формата на „четиристранен диалог“, който събира представители на Европейския парламент, на Съвета на Европейския съюз, на Европейската комисия и на Съда. Това съгласие, точните и подробни условия за чието въвеждане в изпълнение все още предстои да бъдат определени в процедурните правилници на двете юрисдикции, е знак на доверие, вдъхвано от Общия съд, чийто капацитет на действие се удвои в последните години. Става въпрос за значителен напредък, който се вписва в приемствеността на реформата на съдебната архитектура, започната през 2016 г.

Благодарение на всеотдайността на членовете на двете юрисдикции и на целия си персонал институцията съумя да работи ежедневно за укрепването на проекта за европейска интеграция, който през 2024 г. ще бъде в центъра на честванията на двадесетата годишнина от голямото разширяване през 2004 г.

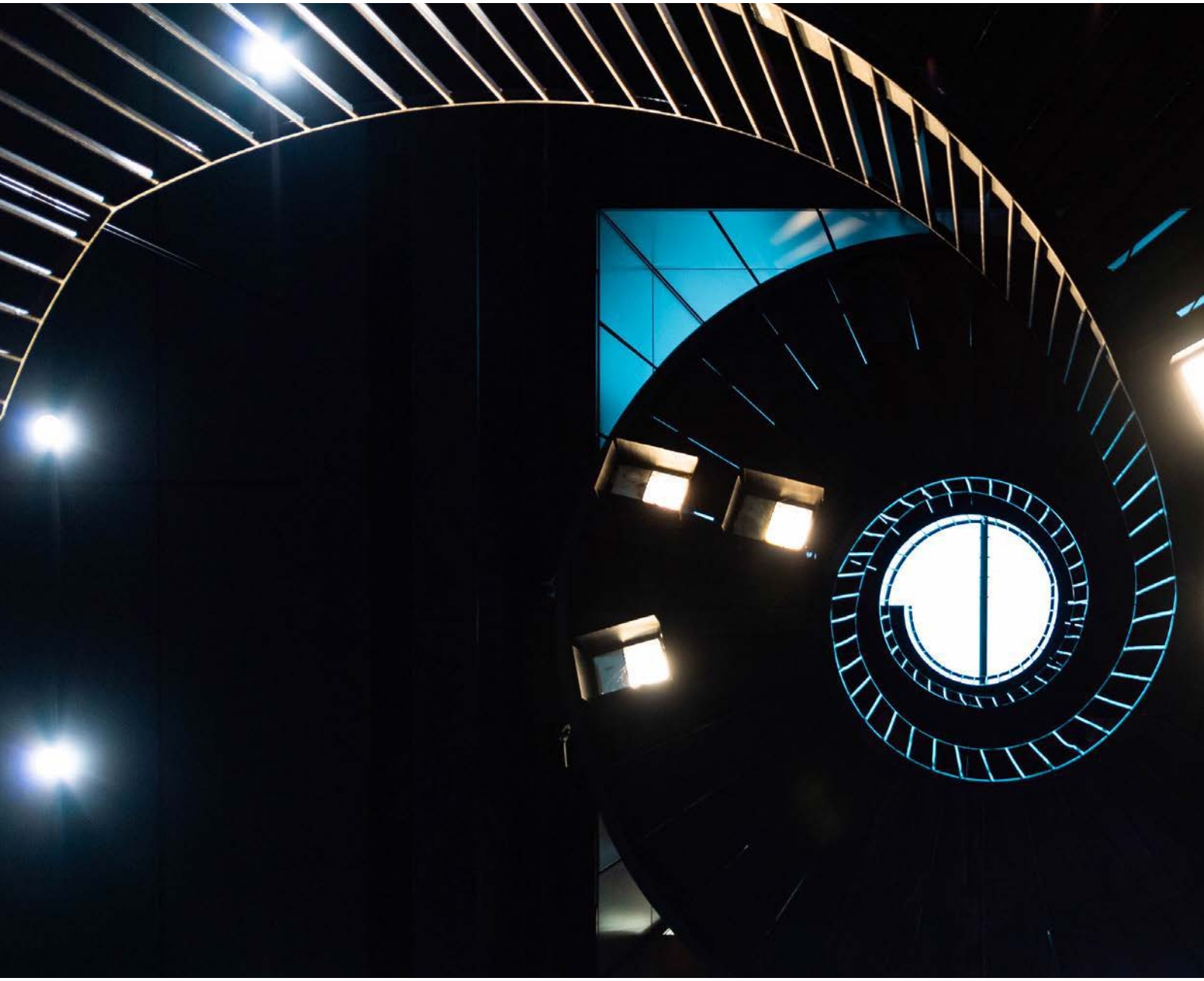

1

2023 г.

с един поглед

А Годината в образи

Януари

Обозначаване на анонимизираните дела с фиктивно име

Анонимизираните преюдициални запитвания се обозначават с фиктивно име с помощта на компютърно приложение за автоматично генериране. Тази инициатива има за цел да засили защитата на личните данни, като същевременно улесни идентифицирането на делата.

Тържествена клетва пред Съда на Европейския съюз на шестима нови членове на Европейската сметна палата

Назначени от Съвета на Европейския съюз, новите членове на Европейската сметна палата, г-н Jorg Kristijan Petrovič, г-н Stef Blok, г-н George Marius Hyzler и г-н Lefteris Christoforou, както и г-жа Laima Liucija Andrikienė и г-жа Keit Pentus-Rosimannus, положиха тържествена клетва пред Съда.

Февруари

Посещение на делегация на Съда в Рига

Делегация с участието на латвийските съдии в Съда и в Общия съд, съответно г-жа Ineta Ziemele и г-жа Inga Reine, и членове на висшето ръководство на Съда, посети Рига (Латвия) в рамките на работно посещение за укрепване на комуникацията, обмена на информация и сътрудничеството между латвийските институции и Съда.

Април

Изменение на Процедурния правилник на Общия съд

С цел насърчаване на модерно и ефективно правосъдие Общият съд измени своя процедурен правилник. Тези изменения целят да изяснят и опростят съдебните производства, като се включи възможността да се използват видеоконференция за съдебните заседания за изслушване на устните състезания, електронният подпис на съдебните актове и определянето на пилотни дела.

Предоставяне на фреска от Националния археологически музей в Неапол

Vittoria alata, фреска от Помпей, беше предоставена в заем от Националния археологически музей в Неапол (MANN) на Съда за експониране. Символ на мир и благоденствие, датираща от I век от н.е., тази фреска илюстрира връзката между изкуството и съдебната институция.

Колоквиум, организиран по повод на приключването на функциите на г-н Emmanuel Coulon, секретар на Общия съд

По повод на приключването на функциите на г-н Emmanuel Coulon, секретар на Общия съд от 2005 г. до 2023 г., в голямата заседателна зала на Общия съд бе проведен колоквиум, озаглавен „Съображения относно процесуалното право пред Общия съд на Европейския съюз“.

Май

Финал на състезанието „European Law Moot Court“

European Law Moot Court, организирано за първи път през 1988 г., е най-значимото състезание в света за изслушване на устни състезания в областта на правото на Съюза. Победител в неговото издание за 2023 г. е отборът на Университета в Торино (Италия).

Денят на Европа

За отбелязването на годишнината от Декларацията Шуман Съдът отваря вратите си за гражданите, за да им даде възможност да се запознаят с дейността му. По време на посещенията с беседа, предложени за първи път и във виртуална форма, гражданите откриват ролята и функционирането на двете юрисдикции, протичането на едно дело и службите на институцията.

Откриване на градината на многоезичието

Градината на многоезичието, разположена по протежение на площада пред парадния вход на институцията, беше открита на Деня на Европа. Тази нова зелена площ със своите растителни видове е тържество на единството в многообразието посредством езиците и културите и представлява самата същност на Съда.

Решение *Meta Platforms Ireland/Комисия*

Предвид придружаващите мерки, взети от Комисията (по-конкретно, създаването на виртуална зала за данни), Общият съд отхвърля жалбата на Meta Platforms Ireland и постановява, че искането на Комисията, в рамките на разследване на антиконкурентно поведение, за предоставяне на документи, съдържащи някои ключови думи, представлява подходяща мярка за запазване на режима на конкуренция, предвиден в Договорите (T-451/20).

Юни

50-а годишнина от присъединяването на Дания и Ирландия

През 1973 г. Дания и Ирландия (както и Обединеното кралство) се присъединяват към Европейския съюз. Тези две държави членки отбелязват петдесетата годишнина от присъединяването си и първото разширяване на Европейския съюз.

Полагане на клетва от г-н Vittorio Di Bucci, новия секретар на Общия съд

Г-н Vittorio Di Bucci беше назначен за секретар на Общия съд на Европейския съюз от съдиите на юрисдикцията за срок от 6 години. Той пое длъжността от г-н Emmanuel Coulon.

Приемане на стратегията за изкуствения интелект

Съдът на Европейския съюз прие Стратегията си за въвеждане на инструменти, базирани на изкуствен интелект. Този документ заявява целите и принципите за използване на тези инструменти, прави преглед на свързаните с тях основни рискове и предлага управление.

Юли

10-а годишнина от присъединяването на Хърватия към Европейския съюз

На 1 юли 2013 г. Хърватия бе последната държава членка, присъединила се към Европейския съюз. Десет години по-късно, през януари 2023 г., тази държава влезе и в еврозоната, и в Шенгенското пространство. Този исторически етап бе отбелязан с церемония в голямата заседателна зала на Съда.

Решение *Meta Platforms и др.*

Сезиран от германска юрисдикция, Съдът постановява, че в рамките на разследване на злоупотреба с господстващо положение национален орган за защита на конкуренцията може да констатира нарушение на Общия регламент относно защитата на данните (ОРЗД) (C-252/21).

Септември

Конференция „Единство в многообразието II“ в Хага

За това второ издание на конференциите „EUnited“ делегация на Съда се събра в Хага със съдии от националните конституционни и върховни съдилища и от Европейския съд по правата на човека за обсъждане на теми, свързани с правовата държава и необходимостта от запазване на конституционното многообразие на държавите членки.

Полагане на клетва от двама нови членове на Общия съд

Г-н Saulius Lukas Kalėda (Литва) и г-жа Louise Spangsberg Grønfeldt (Дания) положиха клетва на тържествено заседание по повод на встъпването им в длъжност като съдии в Общия съд.

Колоквиум за многоезичието в Съда

Ориентирани към технологичните постижения, лекторите и участниците в колоквиума засегнаха употребата на нови и ефикасни инструменти в работата на специалистите в правния устен и писмен превод.

Октомври

Предоставяне на предмети на изкуството от Националната галерия на Словения

По време на посещението в Съда на президента на Република Словения, г-жа Nataša Pirc Musar, три произведения на изкуството — *Poletje* (Лято) и *Zima* (Зима) на Tugo Šušnik, както и *Cheval Lipizzan* на Janez Boljka — бяха предоставени в заем от Националната галерия на Словения на Съда за експониране.

Ноември

Форум на магистратите

Магистратите от националните юрисдикции се събраха в Съда, за да обсъдят различни теми, като преюдициалното производство, понятието за независимост на съдебната система в правото на Съюза, защитата на потребителите и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси.

Тържествено встъпване в длъжност на осем нови членове на Европейската прокуратура

Г-н José António Lopes Ranito, г-н Ignacio de Lucas Martín, г-жа Miranda de Meijer, г-н Gedgaudas Norkūnas, г-жа Anne Pantazi Lamprou, г-н Nikolaos Paschalis, г-жа Ursula Schmudermayer и г-н Andrea Venegoni тържествено положиха клетва пред Съда при встъпването си в длъжност в Европейската прокуратура.

Декември

Политическо съгласие за частично прехвърляне на преюдициална компетентност на Общия съд

В хода на заседание под формата на „четиристранен диалог“ между представители на Европейския парламент, на Съвета на Европейския съюз, на Европейската комисия и на Съда беше намерено политическо съгласие по искането на Съда за частично прехвърляне на преюдициална компетентност на Общия съд.

Решение *European Superleague Company*

Сезиран от испански съд, Съдът постановява, че регулаторните правомощия и правомощията за контрол и санкциониране на ФИФА и УЕФА по отношение на организирането на потенциално конкурентни междуклубни футболни състезания като Суперлига — за да не нарушават конкурентното право и свободното предоставяне на услуги — трябва да се упражняват по прозрачен, обективен, недискриминационен и пропорционален начин (C-333/21).

Ден за повишаване на чувствителността към увреждания в Съда

Институцията, която полага усилия във връзка с предизвикателствата на достъпността и приобщаването, организира ателиета и уебинари, за да повиши чувствителността на своя персонал към правата на хората с увреждания.

Б Годината в числа

Институцията през 2023 г.

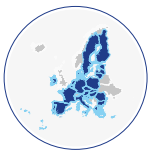

81 съдии от **27** държави членки

Съд

27 съдии

11 генерални адвокати

Общ съд

54 съдии

Бюджет: **487** млн. евро

2 302
длъжностни лица и служители

60 %
жени

40 %
мъже

Делът на жените на отговорни длъжности в администрацията поставя Съда над средното равнище за европейските институции.

Жени са:

55 % от работещите на длъжност администратор

43 % от работещите на междинни и висши ръководни длъжности

Съдебната година (Съд и Общ съд)

2 092 * постъпили дела

1 687 приключени дела

2 990 * висящи дела

Средна продължителност на производствата: **17,2** месеца

---

e-Curia

Процент на процесуалните документи, подадени чрез e-Curia:

89 % Съд

94 % Общ съд

10 502 регистрации в приложението e-Curia

e-Curia е приложение на Съда на Европейския съюз, което позволява на представителите на страните по делата, образувани пред Съда и пред Общия съд, както и на националните юрисдикции в производствата по преюдициални запитвания, отправени до Съда, да обменят процесуални документи със секретариатите изключително по електронен път.

e-Curia: приложението за обмен на съдебни документи

Вж. видеоклипа в YouTube

* В края на 2023 г. в Общия съд постъпи извънредна поредица от 404 дела, идентични по същество, относно придобити права или права в процес на придобиване в допълнителния пенсионен режим на европейските депутати. Тези дела бяха съединени. Ако ги отразим като едно дело, чистите цифри са 1 689 постъпили дела и 2 587 висящи дела.

Езиковите служби

Като многоезична съдебна институция Съдът трябва да може да разгледа всяко дело, независимо от това на кой от официалните езици на Съюза е образувано. След това той осигурява разпространението на своята практика на всички официални езици на Съюза.

24 езика на производството

552 езикови комбинации

611 юрист-лингвисти за превода на писмените документи

1 290 000 страници за превод

1 268 000 преведени страници

647 съдебни заседания и съвещания със симултанен превод

70 устни преводачи за съдебните заседания за изслушване на устните състезания и за съвещанията

Многоезичието в Съда на ЕС — гаранция за равния достъп до правосъдие

Вж. видеоклипа в YouTube

В Съда писмените преводи се изготвят в съответствие със задължителен езиков режим, който предвижда възможността да се използват 24-те официални езика на Европейския съюз. Всички документи за превод са изключително специализирани юридически текстове. Поради това в езиковата служба на Съда работят само **юрист-лингвисти** със завършено юридическо образование и задълбочени познания по най-малко два официални езика, различни от родния им език.

CVRIA
CVRIA

2

Правораздавателната дейност

А Съдът на ЕС през 2023 г.

Съдът разглежда главно:

- **преюдициални запитвания**

Когато национален съд има съмнения относно тълкуването на акт, приет от Съюза, или относно валидността му, националният съд спира висящото пред него производство и сезира Съда. След получаване на разяснения в постановения от Съда акт националният съд може да реши отнесения пред него спор.
За делата, които изискват отговор в много кратък срок (например в областта на убежището, граничния контрол, отвличането на деца и т.н.), е предвидено **спешно преюдициално производство (СПП)**;

- **преки жалби или искове**, с които се цели:
  - отмяна на акт на Съюза (**„жалби за отмяна“**) или
  - установяване, че държава членка не спазва правото на Съюза (**„искове за установяване на неизпълнение на задължения“**). Ако държавата членка не се съобрази с решението, с което е установено неизпълнението на задължения, в следващо производство, наречено производство за установяване на „**двойно неизпълнение**“, Съдът може да ѝ наложи имуществена санкция;
- **жалби** срещу постановени от Общия съд актове, с които Съдът може да отмени акт на Общия съд;
- **искания за становище** по съвместимостта с Договорите на споразумение, което Съюзът предвижда да сключи с трета държава или с международна организация (подавани от държава членка или от европейска институция).

Дейност и развитие на Съда на ЕС

Koen Lenaerts

Председател на Съда
на Европейския съюз

Последните месеци на 2023 г. бяха белязани от преговорите по законодателното искане, отправено през ноември 2022 г. от Съда до Европейския парламент и до Съвета, от една страна, да се прехвърли на Общия съд преюдициалната компетентност на Съда в шест специфични области (данъка върху добавената стойност, акцизите, митническия кодекс, тарифното класиране на стоки в Комбинираната номенклатура, обезщетяване и помощ на пътниците, както и системата за размяна на квоти за емисии на парникови газове), и от друга страна, да се разшири приложното поле на механизма, влязъл в сила през май 2019 г., за предварително допускане на жалбите срещу решения на Общия съд. Целта на това законодателно искане е да се даде възможност за осигуряване, в интерес на гражданите

821

постъпили дела

518 преюдициални производства, от които **2** СПП

Държави членки, чиито съдилища са отправили основната част от запитванията:

Германия	**94**
България	**51**
Полша	**48**
Италия	**43**
Румъния	**40**

60 преки производства, от които: **49** иска за установяване на неизпълнение на задължения и **3** иска за установяване на „двойно неизпълнение“

231 жалби срещу актове на Общия съд

8 молби за правна помощ

да получават качествено правосъдие в разумни срокове, на по-балансирано разпределение на работната натовареност между Съда и Общия съд, който от юли 2022 г. разполага с двама съдии от държава членка (т.е. общо 54).

По този начин Съдът ще бъде в състояние да се съсредоточи в по-голяма степен върху основните си задачи на конституционна и върховна юрисдикция на Съюза. Както през последните години, отнесените до Съда спорове, независимо дали по реда на преюдициалното производство или по преки искове или жалби (по-конкретно, искове за установяване на неизпълнение на задължения), се открояват всъщност с чувствителни теми, които редовно мобилизират големия състав, като опазването на ценността правова държава в контекста на национални съдебни реформи, политиката на убежище и имиграция, защитата на личните данни и прилагането на правилата за конкуренция в цифровата ера, борбата срещу дискриминацията или предизвикателствата в областта на околната среда, енергетиката и климата.

Що се отнася до частичното прехвърляне на преюдициална компетентност от Съда на Общия съд, то ще почива на два основни принципа, продиктувани от съображения за правна сигурност, бързина и прозрачност: принципът на „едно гише“, според който всяко преюдициално запитване трябва винаги да бъде изпращано до Съда, който ще определи дали дадено преюдициално дело попада изключително в една или няколко от горепосочените специфични области, и принципът на цялостно прехвърляне на всички преюдициални дела, които са свързани изключително с една от тези специфични области. Ако обаче делото не попада изключително в същите, в частност поради това че повдига независими въпроси на тълкуване на първичното право или на Хартата на основните права на Европейския съюз, то ще бъде разгледано от Съда.

Прехвърлянето на преюдициално дело на Общия съд обаче няма да засяга възможността за последния да препрати

Страна, която не е в състояние да поеме разходите за производството, може да поиска правна помощ.

делото на Съда, когато прецени, че то изисква принципно решение, и възможността за Съда в изключителни случаи да преразгледа постановеното от Общия съд решение, когато има сериозна опасност да бъде накърнено единството или съгласуваността на правото на Съюза.

След разглеждане и преговори в продължение на няколко месеца, през декември 2023 г. бе постигнато политическо съгласие по това законодателно искане. В рамките на това съгласие е предвидено по-конкретно, че писмените изявления или становища, представени от страна, участвала в преюдициалното производство, ще бъдат публикувани на интернет сайта на Съда в разумен срок след приключването на делото, освен ако тази страна се противопостави на публикуването.

Точният график на формалното приемане на измененията на Статута на Съда на Европейския съюз и датата на влизането им в сила все още не са окончателно известни към момента на изготвяне на настоящия доклад и остава още работа за довършване, особено що се отнася до изменението на процедурните правилници на Съда и на Общия съд, което е необходимо за прилагането на тази реформа. Това принципно одобрение обаче отваря вратата към предефиниране на контурите на функционирането на юрисдикциите на Съюза в идните години.

По отношение на състава на Съда той претърпя промяна през 2023 г. във връзка с прекратяването на функциите на генералния адвокат г-н Pitruzzella вследствие на назначаването му за съдия в италианския Конституционен съд.

От гледна точка на статистиката за изтеклата година тя отново отразява ненамаляваща дейност на Съда през последните години. Така през 2023 г. Съдът е сезиран с 821 дела, т.е. с няколко дела повече, отколкото през 2022 г., и е приключил 783 дела — брой, доста сходен с този за предходните три години. Средната продължителност на производствата, общо за всички видове дела, е 16,1 месеца, а броят на висящите дела към 31 декември 2023 г. е 1149 дела.

783

приключени дела

532 преюдициални производства, от които **4** СПП

36 преки производства, от които: в **18** случая е констатирано неизпълнение на задължения от **13** държави членки

3 решения за установяване на „двойно неизпълнение“

201 жалби срещу актове на Общия съд, от които по **37** жалби са отменени актове на Общия съд

Средна продължителност на производствата: **16,1 месеца**

Средна продължителност на спешните преюдициални производства: **4,3 месеца**

1 149

висящи дела към 31 декември 2023 г.

Основни разглеждани области:	
Държавни помощи и конкуренция	**143**
Пространство на свобода, сигурност и правосъдие	**118**
Сближаване на законодателствата	**88**
Данъчно облагане	**83**
Защита на потребителите	**76**
Транспорт	**63**
Околна среда	**51**
Принципи на правото на Съюза	**50**
Социална политика	**47**
Интелектуална собственост	**47**

Вж. подробните статистически данни за Съда

Членовете на Съда на ЕС

Съдът е съставен от 27 съдии и 11 генерални адвокати.

Съдиите и генералните адвокати се назначават по общо съгласие от правителствата на държавите членки след консултация с комитет, на който е възложено да дава становище относно годността на кандидатите да упражняват съответните функции. Мандатът им е от шест години с възможност за подновяване.

Избират се измежду личности, чиято независимост е извън съмнение и които отговарят на условията за заемане на най-висши съдебни длъжности в съответните им държави или са юристи с призната компетентност.

Съдиите упражняват функциите си при пълна безпристрастност и независимост.

Съдиите от Съда избират помежду си председател и заместник-председател. Съдиите и генералните адвокати назначават секретар за срок от шест години.

Задължение на генералния адвокат е, като действа с пълна безпристрастност и независимост, да представя правно становище, наречено „заключение“, по делата, с които е сезиран. Това становище не е правно обвързващо, но позволява да се внесе допълнителен поглед върху предмета на спора.

През 2023 г. няма назначаване на нов член на Съда на ЕС.

7
8
9
10
12
14
15

K. Lenaerts
Председател

L. Bay Larsen
Заместник-председател

Ал. Арабаджиев
Председател на I състав

A. Prechal
Председател на II състав

K. Jürimäe
Председател на III състав

C. Lycourgos
Председател на IV състав

E. Regan
Председател на V състав

M. Szpunar
Първи генерален адвокат

T. von Danwitz
Председател на VI състав

F. Biltgen
Председател на VII състав

N. J. Cardoso da Silva Piçarra
Председател на VIII състав

Z. Csehi
Председател на X състав

O. Spineanu-Matei
Председател на IX състав

J. Kokott
Генерален адвокат

M. Ilešič
Съдия

J.-C. Bonichot
Съдия

M. Safjan
Съдия

S. Rodin
Съдия

M. Campos Sánchez-Bordona
Генерален адвокат

P. G. Xuereb
Съдия

L. S. Rossi
Съдия

I. Jarukaitis
Съдия

P. Pikamäe
Генерален адвокат

A. Kumin
Съдия

N. Jääskinen
Съдия

N. Wahl
Съдия

J. Richard de la Tour
Генерален адвокат

A. Rantos
Генерален адвокат

I. Ziemele
Съдия

J. Passer
Съдия

D. Gratsias
Съдия

M. L. Arastey Sahún
Съдия

A. M. Collins
Генерален адвокат

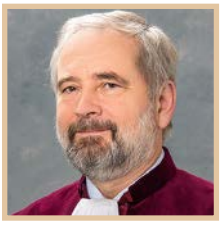

M. Gavalec
Съдия

N. Emiliou
Генерален адвокат

T. Ćapeta
Генерален адвокат

L. Medina
Генерален адвокат

A. Calot Escobar
Секретар

Протоколен ред от 15.11.2023 г.

Б Общият съд през 2023 г.

Общият съд може да бъде сезиран като първа инстанция в **преки производства** по жалби на физически или юридически лица (граждани, търговски дружества, сдружения и т.н.), когато те са лично и пряко засегнати, и на държави членки срещу актове на институциите, органите или службите на Европейския съюз и по искове за обезщетение за вреди, причинени от институциите или техните служители.

Голяма част от делата пред него са от **икономическо естество**: интелектуална собственост (марки и дизайни на Европейския съюз), конкуренция, държавни помощи, банков и финансов надзор.

Общият съд е компетентен да се произнася и в областта на публичната служба по спорове между Европейския съюз и неговите служители.

Съдебните актове на Общия съд **могат да бъдат обжалвани** пред Съда само по правни въпроси. Съдът допуска за разглеждане жалби по дела, които вече са разглеждани два пъти (от независим апелативен състав, след това от Общия съд), само ако жалбите поставят въпрос, който е съществен от гледна точка на единството, последователността или развитието на правото на Съюза.

Marc van der Woude

Председател на Общия съд

Дейност и развитие на Общия съд

През 2023 г. реформата на Общия съд, предвиждаща удвояване на броя на съдиите в него (Регламент 2015/2422), прояви напълно действието си. Съдебните статистики на юрисдикцията свидетелстват за това. Общият съд приключи 904 дела спрямо 868 постъпили дела (без да се отчитат 404-те идентични дела, постъпили в края на годината), намалявайки по този начин броя на висящите дела. Средната продължителност на производствата впрочем беше запазена на задоволително ниво: 18,2 месеца средно, което е индикатор за ефикасно обработване на делата.

Едновременно с това Общият съд консолидира практиката си, състояща се в разпределяне на повече дела на разширени съдебни състави. През 2023 г. 13,6 % от приключените дела са приключени от разширени съдебни състави и не по-малко от 120 дела са разпределени на такива съдебни състави. За някои изключително важни дела Общият съд вече не се колебае да ги разпределя на своя голям състав, който се състои от 15 съдии. По-конкретно, именно в този тържествен съдебен състав Общият съд постанови решението по дело Венецуела/Съвет относно ограничителните мерки, приети от Съвета на Европейския съюз по отношение на венецуелски лица и образувания (T-65/18 RENV: вж. глава „Преглед на важните решения през годината“). На големия състав са разпределени и четири дела, започнати от четири

1 271 *

постъпили дела

1 148

преки производства,

от които:

Интелектуална и индустриална собственост	**309**
Публична служба на ЕС	**75**
Държавни помощи и конкуренция	**23**

13

преки производства, образувани по инициатива на държави членки

65

молби за правна помощ

Страна, която не е в състояние да поеме разходите за производството, може да поиска правна помощ.

европейски съдийски организации, във връзка с националния план за възстановяване и устойчивост на Полша (T-530/22—T-533/22), и две дела, свързани с ограничителните мерки, въведени от Европейския съюз спрямо Русия поради войната в Украйна (дела T-635/22 и T-644/22).

Тези удовлетворителни резултати се дължат отчасти на стабилността в състава на юрисдикцията. Всъщност само двама от съдиите в нея напуснаха длъжността си през 2023 г., а именно съдиите г-н Frimodt Nielsen и г-н Valančius, заместени съответно от съдиите г-н Kalėda и г-жа Spangsberg Grønfeldt. Благодаря им тук за техния принос към доброто правораздаване в Съюза. 2023 г. беше също така годината, в която след 18 години на добра и вярна служба напусна длъжността си секретарят г-н Coulon и встъпи заместилият го г-н Di Bucci. По повод на приключването на функциите на г-н Coulon беше организиран колоквиум по процесуално право на Съюза, в който се преплетоха почитания и изказвания на високо ниво.

През цялата 2023 г. Общият съд продължи процеса на своята модернизация, по-специално за да подобри разглеждането на най-обемните и сложни дела. Тези дела, обикновено в областта на икономическото и финансовото право, заслужават проактивен подход, адаптиран що се отнася както до разпределянето на средствата, така и до планирането на работата. Този подход, към който ще бъдат асоциирани представителите на страните, ще позволи да се намали продължителността на производството и да се отговори по-целенасочено на очакванията на страните.

Освен това, за да отговори напълно на оправданите правни очаквания на гражданите по повод на предстоящото частично прехвърляне на преюдициалната компетентност за някои специфични области и на разширяването на механизма за предварително допускане на жалбите, Общият съд работи през цялата 2023 г. по необходимите промени в начина си на организация, както и по бъдещите си процесуални правила.

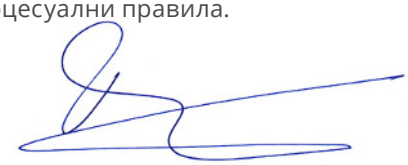

* В края на 2023 г. в Общия съд постъпи извънредна поредица от 404 дела, идентични по същество, относно придобити права или права в процес на придобиване в допълнителния пенсионен режим на европейските депутати. Тези дела бяха съединени. Ако ги отразим като едно дело, чистите цифри са 868 постъпили дела (745 преки производства) и 1 438 висящи дела

Savvas S. Papasavvas

Заместник-председател на Общия съд

Правораздавателни нововъведения

Делата пред Общия съд еволюират постоянно. Под подтика на жалбите и исковете на физически и юридически лица, всяко съдебно решение има принос за правораздаването. 2023 г. не беше изключение от правилото и в нея Общият съд се занима с нови въпроси в класически области, но също така постави жалоните на процедури, които претърпяват постоянно развитие. През тази година имаше и повод за големия състав да се събере по специфичен въпрос на общата външна политика и политика на сигурност.

Още от своето създаване процедурата за контрол върху прилагането на правилата за конкуренция е част от процедурите, поверени на Общия съд. Така той разполага с особена експертиза в тази област. Същевременно, тъй като правната среда в тази област, както и в други, е в непрекъснат процес на промяна, пред него постоянно се поставят за разглеждане нови въпроси. Такъв е по-конкретно случаят на решение от 24 май 2023 г., *Meta Platforms Ireland/Комисия* (T-451/20), в което Общият съд за първи път разглежда законосъобразността на искане за предоставяне на информация по ключови думи на основание Регламент № 1/2003, както и законосъобразността на процедура за виртуална зала за данни за обработка на документи, съдържащи чувствителни лични данни. За Общия съд става въпрос да се увери, че Комисията е ограничила искането си само до данните, необходими за проверката на презумпциите за нарушения, които обосновават провеждането на нейното разследване (вж. раздела „На фокус“).

По същия начин, колкото и класически и регламентиран да е, режимът на извъндоговорната отговорност на Европейския съюз породи интересни и неразглеждани досега въпроси. Общият съд беше сезиран с иск за обезщетение за имуществени и неимуществени вреди, които International Management Group твърди, че е претърпяла вследствие на изтичането в пресата на доклад за разследване на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) относно нейния правен статут. Ищцата се позовава на незаконосъобразното поведение на Комисията, с която е сключила няколко договора, както и на това на OLAF. По този повод в решение от 28 юни 2023 г., *IMG/Комисия* (T-752/20), Общият съд внася уточнения относно условията, които трябва да бъдат изпълнени, за да се установи достатъчно съществено нарушение на правна норма, с която се предоставят права на частноправните субекти.

Първенството сред процедурите, които претърпяват постоянно развитие, държи тази по банкови и финансови дела. По-точно, Общият съд разглежда нарастващ брой жалби, произтичащи от въведения през 2014 г. Единен механизъм за преструктуриране. Този механизъм предвижда рамка на управление на банкови кризи за преструктурирането на големи банки в някои държави членки. Той се опира в частност на Единния съвет за преструктуриране,

чиято задача е да подготви и да изпълни преструктурирането на банките, които са проблемни или има вероятност да станат проблемни. По-конкретно, с няколко решения, постановени на 22 ноември 2023 г., Общият съд се произнася по нов начин по искане за отмяна на решение на Единния съвет за преструктуриране относно евентуално обезщетяване на акционерите и кредиторите, засегнати от банково преструктуриране (съединени дела T-302/20, T-303/20 и T-307/20, *Del Valle Ruíz и др./ЕСП*, както и дела T-304/20, *Molina Fernández/ЕСП*, T-330/20, *АСМО и др./ЕСП* и T-340/20, *Galván Fernández-Guillén/ЕСП*).

Накрая, не мога да не отбележа като правораздавателно нововъведение, белязало изтеклата година, решението от 13 септември 2023 г., *Венецуела/Съвет* (T-65/18 RENV: вж. глава „Преглед на важните решения през годината“). Общият съд, заседаващ в голям състав, се произнася по законосъобразността на ограничителни мерки спрямо трета държава, в случая Венецуела, поради постоянното влошаване в тази страна на положението в областта на демокрацията, правовата държава и правата на човека. В този контекст Общият съд разгледа деликатните въпроси за правото на изслушване на тази трета държава и за твърдените нарушения на международното право, на които същата се позовава.

904

приключени дела

786

преки производства, от които:

Интелектуална и индустриална собственост	**278**
Държавни помощи и конкуренция	**163**
Публична служба на ЕС	**66**

14 преки производства, образувани по инициатива на държави членки

Средна продължителност на производствата: **18,2 месеца**

Дял на съдебните актове, обжалвани пред Съда: **31 %**

1 841

висящи дела (към 31 декември 2023 г.)

Основни разглеждани области:	
Институционално право	**543**
Интелектуална и индустриална собственост	**330**
Икономическа и парична политика	**238**
Държавни помощи и конкуренция	**176**
Ограничителни мерки	**116**
Публична служба на ЕС	**111**
Достъп до документи	**35**
Обществено здравеопазване	**32**
Селско стопанство	**30**
Търговска политика	**29**

Вж. подробните статистически данни за Общия съд

Членовете на Общия съд

Общият съд се състои от по двама съдии от държава членка.

Съдиите се избират измежду личности, чиято независимост е извън съмнение и които отговарят на условията за заемане на най-висши съдебни длъжности. Те се назначават по общо съгласие от правителствата на държавите членки след консултация с комитет, на който е възложено да дава становище относно годността на кандидатите. Мандатът им е от шест години с възможност за подновяване. Съдиите избират помежду си председател и заместник-председател за срок от 3 години. Те назначават секретар за срок от 6 години.

Съдиите упражняват функциите си при пълна безпристрастност и независимост.

През юни 2023 г. г-н Vittorio Di Bucci беше назначен за секретар на Общия съд.

През септември 2023 г. двама съдии встъпиха в длъжност в Общия съд: г-н Saulius Lukas Kalėda (Литва) и г-жа Louise Spangsberg Grønfeldt (Дания)

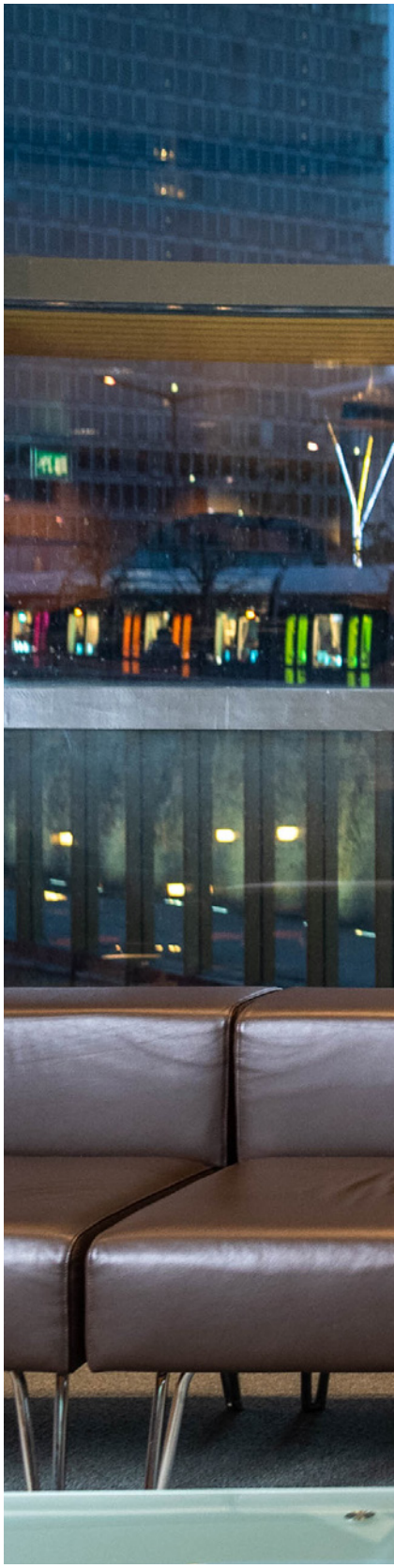

M. van der Woude
Председател

S. S. Papasavvas
Заместник-председател

D. Spielmann
Председател на I състав

A. Marcoulli
Председател на II състав

F. Schalin
Председател на III състав

R. da Silva Passos
Председател на IV състав

J. Svenningsen
Председател на V състав

M. J. Costeira
Председател на VI състав

K. Kowalik-Bańczyk
Председател на VII състав

Ал. Корнезов
Председател на VIII състав

L. Truchot
Председател на IX състав

O. Porchia
Председател на X състав

M. Jaeger
Съдия

H. Kanninen
Съдия

J. Schwarcz
Съдия

М. Кънчева
Съдия

E. Buttigieg
Съдия

V. Tomljenović
Съдия

S. Gervasoni
Съдия

L. Madise
Съдия

N. Półtorak
Съдия

I. Reine
Съдия

P. Nihoul
Съдия

U. Öberg
Съдия

C. Mac Eochaidh
Съдия

G. De Baere
Съдия

R. Frendo
Съдия

T. R. Pynnä
Съдия

J. C. Laitenberger
Съдия

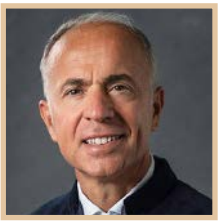

R. Mastroianni
Съдия

J. Martín y Pérez de Nanclares
Съдия

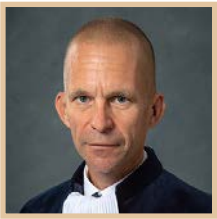

G. Hesse
Съдия

M. Sampol Pucurull
Съдия

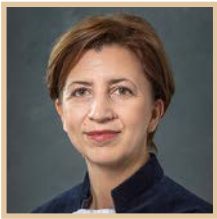

M. Stancu
Съдия

P. Škvařilová-Pelzl
Съдия

I. Nõmm
Съдия

G. Steinfatt
Съдия

R. Norkus
Съдия

T. Perišin
Съдия

D. Petrlík
Съдия

M. Brkan
Съдия

P. Zilgalvis
Съдия

K. Kecsmár
Съдия

I. Gâlea
Съдия

I. Dimitrakopoulos
Съдия

D. Kukovec
Съдия

S. Kingston
Съдия

T. Tóth
Съдия

B. Ricziová
Съдия

E. Tichy-Fisslberger
Съдия

W. Valasidis
Съдия

S. Verschuur
Съдия

S. Lukas Kalėda
Съдия

L. Spangsberg Grønfeldt
Съдия

V. Di Bucci
Секретар

Протоколен ред от 27.9.2023 г.

В Съдебната практика през 2023 г.

На фокус Взаимодействие между защита на личните данни и конкурентно право

Решение Meta Platforms и др. от 4 юли 2023 г. (C-252/21)

Германският федерален орган за защита на конкуренцията забранява на дружествата от групата Meta да обвързват използването на социалната мрежа Facebook от нейните ползватели в Германия с обработването на техните данни off Facebook без тяхно съгласие. Той приема, че разглежданото обработване на данни не е в съответствие с Общия регламент относно защитата на данните (ОРЗД) и при това положение представлява злоупотреба на групата Meta с господстващото ѝ положение.

Сезиран от германска юрисдикция в производство, започнато от групата Meta срещу тази забрана, Съдът постановява, че в рамките на разследване на злоупотреба с господстващото положение органът за защита на конкуренцията на държава членка може да констатира нарушение на ОРЗД. Той трябва обаче да си сътрудничи лоялно със специфичните надзорни органи, въведени с този регламент. Ако разглежданото поведение вече е било предмет на решение от страна на тези орган или на Съда, органът за защита на конкуренцията е обвързан от техните преценки относно ОРЗД.

Съдът се произнася и по въпроса дали обработването на т.нар. „чувствителни“ лични данни, по принцип забранено от ОРЗД, може по изключение да бъде разрешено в случаите, когато тези данни явно са били направени обществено достояние от съответното лице. Той постановява, че сам по себе си фактът, че даден ползвател посещава уебсайтове или приложения, които могат да разкрият чувствителни

ОРЗД

Общият регламент относно защитата на данните (ОРЗД) уеднаквява и урежда правото на Съюза в областта на защитата на личните данни като единен режим.

ОРЗД налага задължения на всеки субект, публичен или частен, когато събира лични данни на територията на Съюза. За субектите, които нарушават задълженията по ОРЗД, са предвидени различни видове санкции.

В цифровата епоха Съюзът закрепва в ОРЗД редица права в полза на лицата като правото на информация, правото да бъдеш забравен, правото на достъп или на изтриване на събраните лични данни, които допринасят за засилване на защитата на правото им на личен живот. Тези правила се считат за най-стриктните в света, що се отнася до защитата на личните данни.

данни като расов или етнически произход, политически възгледи, религиозни убеждения или сексуална ориентация, не означава, че той явно прави обществено достояние данните си по смисъла на ОРЗД. Това важи и когато ползвател въвежда данни или натиска вградени бутони, освен ако изрично е изразил предварително решението си да направи тези данни публично достъпни за неограничен брой лица.

Фактът, че операторът на мрежата има господстващо положение, не изключва възможността ползвателят да даде валидно и свободно съгласие за обработването на личните си данни. Като се има предвид обаче, че това господстващо положение може да накърни свободата на избор на ползвателите, то е важен фактор за преценката дали съгласието действително е било дадено валидно. Съдът добавя, че операторът носи тежестта да докаже наличието на това съгласие.

Данни „off Facebook“

Meta Platforms Ireland управлява предлагането на социалната онлайн мрежа Facebook в Съюза. При регистрация във Facebook неговите ползватели приемат установените от това дружество общи условия, които съдържат политиките за използване на данни и бисквитки. Съгласно тези политики Meta Platforms Ireland събира данни, свързани с действията на ползвателите във и извън социалната мрежа и ги свързва с акаунтите на съответните ползватели във Facebook. Последните данни, наричани и „данни off Facebook“, се отнасят в частност до посещенията на уебсайтове и приложения на трети лица, както и до използването на други онлайн услуги, собственост на група Meta (сред които Instagram и WhatsApp). Събирането на тези данни позволява персонализирането на рекламните съобщения, предназначени за ползвателите на Facebook.

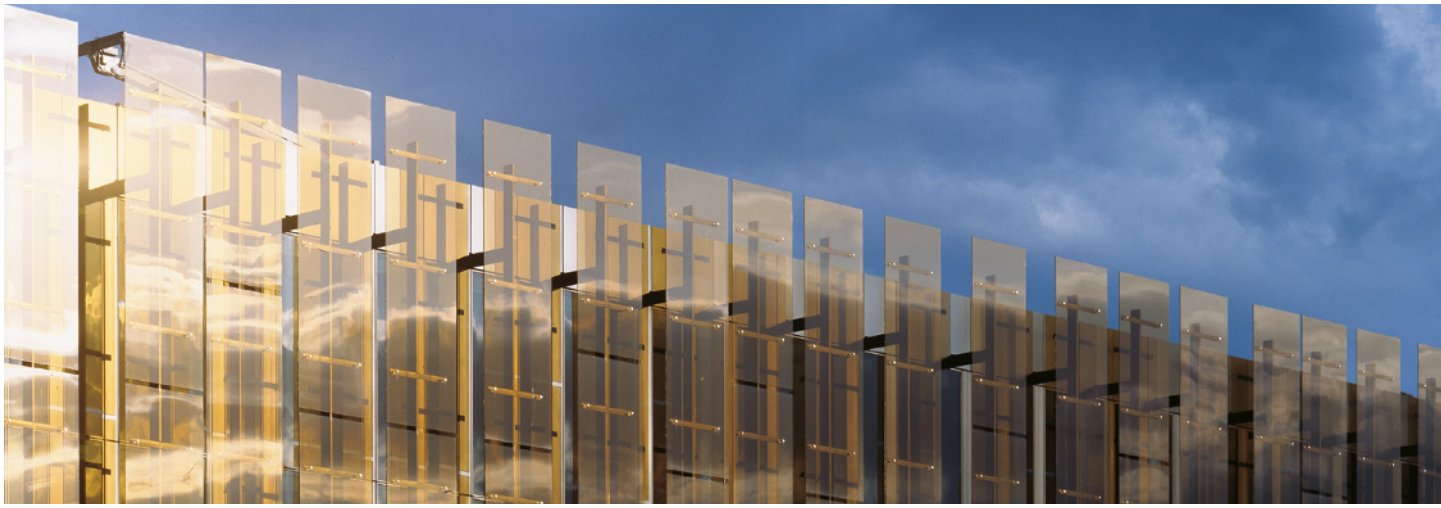

На фокус Правомощието за регулиране на ФИФА и УЕФА и правото на Съюза

Решение European Superleague Company от 21 декември 2023 г. (C-333/21)

ФИФА и УЕФА са международни футболни федерации, които регулират професионалния футбол в Европа. Те са приели правила, които им предоставят правомощието да разрешават европейските футболни междуклубни състезания и да използват с търговска цел съответните различни медийни права. УЕФА организира и състезания между европейски клубове, като например Шампионската лига.

Дванадесет европейски футболни клуба изразиха намерение да създадат проект за ново европейско състезание по футбол: Суперлигата. Този проект би могъл да засегне провеждането на междуклубните състезания на УЕФА и използването с търговска цел на съответните медийни права. ФИФА и УЕФА се противопоставят на проекта и предупреждават, че ще наложат санкции на клубовете и играчите, които решат да участват в него.

Отговарящото за проекта предприятие, European Superleague Company, оспорва правилата на ФИФА и УЕФА пред съд в Мадрид, който отправя запитване до Съда относно тяхната съвместимост с правото на Съюза, което забранява възпрепятстването на свободната конкуренция и свободното предоставяне на услуги.

В съответствие със своето решение Bosman Съдът подчертава, че организирането на спортни състезания и използването с търговска цел на съответните медийни права представляват икономически дейности, към които се прилага правото на Съюза.

Той постановява, че регулаторните правомощия и правомощията за контрол и санкциониране, с които разполагат ФИФА и УЕФА по отношение на организирането на потенциално конкурентни футболни състезания като проекта Суперлига — за да не нарушават конкурентното право на Съюза и свободното предоставяне на услуги — трябва да се упражняват по прозрачен, обективен, недискриминационен и пропорционален начин.

Съдът приема впрочем, че правилата на ФИФА и УЕФА относно използването с търговска цел на медийните права са от естество да нарушат конкурентното право на Съюза, ако не са в полза на различните актьори във футбола, например като осигуряват солидарно преразпределение на реализираните приходи. Съдът отбелязва, че тези правила могат да причинят вреди на европейските футболни клубове, на предприятията, развиващи дейност на медийните пазари, както и на потребителите и на телевизионните зрители, като ги възпрепятстват да се ползват от потенциално иновативни или интересни нови състезания.

Решение „Bosman“

В своето историческо решение *Bosman* от 15 декември 1995 г. (C-415/93) Съдът постановява, че упражняването на спорт поначало представлява икономическа дейност, за която се прилага правото на Съюза. Той приема и че свободното движение на работници не допуска:

- клаузи за гражданство, приети от спортни федерации, съгласно които спортните клубове могат да ползват само ограничен брой професионални играчи, които са граждани на други държави членки и
- клаузи за трансфер, въведени от тези федерации, съгласно които професионален играч, гражданин на държава членка, може при изтичането на договора си с даден клуб да бъде нает от клуб от друга държава членка само ако последният клуб е платил на първия обезщетение.

Съдът и спортът

След решение Bosman Съдът имаше няколко повода да се произнесе по условията за упражняване на спорт с оглед на икономическото право на Съюза:

- клаузите за гражданство, споменати в решение *Bosman* по отношение на спортисти — граждани на държави членки, не могат да се прилагат и за спортисти с произход от държава, с която Съюзът е сключил споразумение за асоцииране или за партньорство (решения *Deutscher Handballbund* от 8 май 2003 г. (C-438/00) и *Simutenkov* от 12 април 2005 г. (C-265/03),
- антидопинговите правила на Международния олимпийски комитет попадат в обхвата на конкурентното право на Съюза, но не са в противоречие с него, защото са необходими за осигуряване на безпроблемното протичане на спортните състезания (решение *Meca-Medina и Majcen/Комисия* от 18 юли 2006 г. (C-519/04 P),
- футболните клубове могат да искат пропорционално обезщетение за обучение за младите играчи, които са обучили, когато тези играчи искат да сключат първия си договор като професионален играч с клуб от друга държава членка (решение *Olympique Lyonnais* от 16 март 2010 г. (C-325/08).

На фокус Защита на личните данни и борба с нарушенията в областта на конкуренцията между предприятия

Решение Meta Platforms Ireland/Комисия от 24 май 2023 г. (T-451/20)

През 2020 г., в рамките на разследване на предполагаемо антиконкурентно поведение от страна на групата Facebook при използването на лични данни и управлението на платформата ѝ на услуги за социална мрежа, Комисията отправя искане до Meta Platforms Ireland да ѝ предостави всички документи, изготвени или получени от трима от неговите ръководители, които съдържат една или няколко ключови думи.

Сред тях фигурират по-конкретно изразите „big question“ (голям въпрос), „for free“ (безплатно), „not good for us“ (което не е добро за нас) и „shut* down“ (изключване).

Тъй като поисканата информация не е съобщена, за Meta е предвидена потенциална дневна периодична имуществена санкция в размер на 8 милиона евро.

Пред Общия съд на Европейския съюз Meta оспорва законосъобразността на това искане за предоставяне на информация на Европейската комисия. Според Meta такива ключови думи били явно твърде неясни и твърде общи и били част от мащабен „улов на информация“.

Правомощия на Комисията да разследва

Правилата за конкуренция на Европейския съюз забраняват споразуменията между предприятия, решенията на сдружения на предприятия и съгласуваните практики, които биха могли да засегнат търговията между държавите членки и които могат да предотвратят, ограничат или нарушат конкуренцията в рамките на вътрешния пазар (член 101 от Договора за функционирането на ЕС [ДФЕС]). Те забраняват също така на предприятията в господстващо положение на даден пазар да злоупотребяват с това положение, например като налагат нелоялни цени, като ограничават производството или като отказват да иновират в ущърб на потребителите (член 102 ДФЕС).

Регламент № 1/2003 на ЕС има ключова роля в прилагането на правилата за конкуренция. Той предоставя на Европейската комисия широки правомощия за разследване. Комисията може по-конкретно да извършва проверки и да разпитва всяко лице, което би могло да разполага с полезна информация.

Meta подава едновременно и молба за допускане на обезпечение с цел да се спре изпълнението на искането на Комисията, докато Общият съд се произнесе с решение по съществото на делото.

На 29 октомври 2020 г. председателят на Общия съд се произнася по молбата за допускане на обезпечение. Той спира изпълнението на решението на Европейската комисия до въвеждането на специална процедура за представяне на исканите документи, които нямат връзка с търговската дейност на Meta и които освен това съдържат чувствителни лични данни („защитени документи“). В изпълнение на това определение Комисията предвижда за тези защитени документи процедура на виртуална зала за данни. Съгласно тази процедура документите могат да бъдат присъединени към преписката по разследването едва след като са били разгледани в тази виртуална зала от ограничен брой членове на екипа, на който е възложено разследването, и адвокатите на Meta.

На 24 май 2023 г. Общият съд постановява решение по делото. Той отхвърля изцяло жалбата на Meta.

В решението си Общият съд припомня широките правомощия за разследване, които има Европейската комисия, за да контролира дали предприятията спазват правилата за конкуренция. В този контекст използването на някои ключови думи може да се окаже полезно.

META

Meta е многонационално технологично предприятие със седалище в Съединените щати. Освен Instagram и WhatsApp, един от водещите му продукти е неговата социална мрежа Facebook, която позволява на регистрираните ползватели да създават профили, да свалят снимки и видеоизображения, да изпращат съобщения и да осъществяват контакт с други лица. Meta предлага и услуга за онлайн обяви, наречена Facebook Marketplace, която позволява на ползвателите да купуват и продават стоки.

Обезпечителното производство

Молбата за допускане на обезпечение цели постигане на незабавно спиране на изпълнението на акт на институция, докато се разглежда жалбата и бъде постановено окончателното съдебно решение. За да бъде допусната тази временна мярка от председателя на Общия съд, жалбата не трябва на пръв поглед да изглежда лишена от сериозно основание. Молителят трябва също така да докаже, че ако не бъде спряно изпълнението, той би претърпял сериозна и непоправима вреда. Накрая, решението трябва да претегля интереса на молителя срещу интересите на останалите страни и обществения интерес.

В отговор на довода на Meta, че разследване, което използва ключови думи, представлява намеса в правото на зачитане на личния живот на съответните членове на персонала, Общият съд приема, че става въпрос за подходяща мярка за постигане на целите от общ интерес, а именно запазването на предвидения в Договорите на Съюза режим на конкуренция.

Общият съд подчертава в това отношение взетите придружаващи мерки. Всъщност защитените документи трябвало да бъдат изпратени на Комисията на отделен електронен носител и да се поставят във виртуална зала за данни. Последната била достъпна само за ограничен брой членове на екипа, на който е възложено разследването. Подборът на документите, които да бъдат присъединени към преписката, трябвало да се извърши в присъствието на адвокатите на Meta. В случай на продължаващо несъгласие относно квалификацията на даден документ се провеждал арбитраж.

Дело T-452/20

На същата дата Комисията приема по отношение на Meta Platforms Ireland искане за предоставяне на информация в рамките на паралелното си разследване на някои практики, свързани с платформата Facebook Marketplace. Жалбата за отмяна, подадена от Meta Platforms Ireland срещу това решение, е отхвърлена от Общия съд с решение от същия ден по дело T-452/20.

Meta подава жалби до Съда срещу решения T-451/20 и T-452/20 на Общия съд (висящи дела C-497/23 P и C-496/23 P).

На фокус Защита на европейските предприятия срещу извънтериториалните санкции на Съединените щати

Решение IFIC Holding/Комисия от 12 юли 2023 г. (T-8/21)

През 2018 г. Съединените щати се оттеглят от Споразумението за ядрената програма на Иран, което има за цел осъществяването на контрол върху ядрената програма на Иран в замяна на премахването на икономическите санкции, наложени на Иран. След това оттегляне Съединените щати възстановяват санкциите срещу Иран и срещу списък лица, чиито авоари са били блокирани. Отново е забранено също така да се търгува с всяко лице или образувание, включено в съставения от американските органи списък. Тази забрана се прилага и за предприятия, установени извън Съединените щати, сред които европейски предприятия.

В отговор на това възстановяване на санкциите Европейският съюз актуализира своя т.нар. „блокиращ“ закон, за да защити интересите на своите предприятия. Също така, за да защити европейските предприятия срещу последиците от извънтериториалното прилагане на американските санкции, им е забранено да се съобразяват с тези санкции, освен с разрешение на Европейската комисия. Следва да се отбележи, че това разрешение може да се предостави, когато неизпълнението на чуждестранните санкции би увредило тежко интересите на съответното предприятие или тези на Съюза.

IFIC Holding AG е германско дружество, чиито акции се притежават непряко от иранската държава и което е добавено в списъка през 2018 г. След включването Clearstream Banking AG, единствената оторизирана банка депозитар на ценни книжа в Германия, преустановява изплащането на IFIC на дивиденти, които то получава от различни германски предприятия, в които има дялово участие, и ги блокира в отделна сметка.

Извънтериториални последици на законите, приети от трети държави

За извънтериториалност на законодателство говорим, когато неговите последици се разпростират извън границите на държавата, която го е приела. „Блокиращият“ закон на Европейския съюз (Регламент (ЕО) № 2271/96 на Съвета) защитава икономическите оператори на Съюза срещу извънтериториалното прилагане на законите на трети държави. Европейският съюз приема този закон през 1996 г., за да защити европейските предприятия, чиято търговска дейност с Куба, Иран или Либия са визирани от Съединените щати.

През 2018 г., в отговор на оттеглянето на Съединените щати от Споразумението за ядрената програма на Иран, Съюзът актуализира своя „блокиращ“ закон, за да включи в него наложените отново американски извънтериториални санкции. Това действие се вписва в рамките на подкрепата на Съюза за продължаващото и пълно изпълнение на Споразумението за ядрената програма на Иран, в частност посредством подкрепата на търговските и икономическите връзки между Съюза и Иран.

Clearstream впрочем е поискало от Комисията разрешение да се съобразява с американските санкции, що се отнася до ценните книжа или средствата на IFIC. Първоначално, през април 2020 г., Комисията преодставя това разрешение за 12 месеца, впоследствие го подновява през 2021 г. и 2022 г. IFIC оспорва тези решения, като подава жалба за отмяна до Общия съд.

Общият съд отхвърля жалбата на IFIC, като по този начин разрешава на Clearstream Banking AG да се съобрази с американските санкции, наложени на Иран. Общият съд приема, че макар Комисията да е била длъжна да вземе предвид интересите на предприятието, което иска разрешението (Clearstream), тя не е била длъжна да вземе предвид интересите на предприятието, включено в списъка (IFIC), или да разглежда наличието на по-малко ограничителни за него алтернативи. Той преценява и че целите, преследвани от Европейския съюз в контекста на извънтериториални санкции на трета държава, обосновават ограничаването на правото на IFIC да бъде изслушано в хода на процеса по вземане на решения, предхождащ приемането на разрешението от Комисията.

Жалбата за отмяна

С жалбата за отмяна се иска отмяна на актове на институциите на Съюза, които противоречат на правото на Съюза. При определени условия държавите членки, европейските институции и частноправните субекти могат да сезират Съда или Общия съд с жалба за отмяна. Ако жалбата е основателна, актът се отменя. Тогава съответната институция трябва да отстрани евентуалната празнота в правото, създадена с отмяната на акта.

Дело Bank Melli Iran (C-124/20)

По това дело BMI, иранска държавна банка, се позовава на „блокиращия закон“ пред германските съдилища, за да оспори прилагането на американските санкции в Германия. Съдът, сезиран за първи път в контекста на „блокиращия закон“ на Европейския съюз, постановява, че на предвидената в правото на Съюза забрана за съобразяване със санкциите, наложени от Съединените щати на Иран, може да се прави позоваване пред националните съдилища по гражданско дело.

CVRIA

Преглед на важните решения през годината

Потребители

Политиката на ЕС за потребителите цели да гарантира опазване на здравето, безопасността и икономическите и правните интереси на потребителите, независимо от това къде пребивават, къде пътуват или откъде извършват покупките си в рамките на Съюза.

Съдът на ЕС: гарант за правата на потребителите в ЕС

Вж. видеоклипа в YouTube

Частноправен субект води дело срещу Mercedes-Benz Group, тъй като счита, че групата му е причинила вреди, като е оборудвала превозното му средство със софтуер (наречен „измервателно-коригиращо устройство“), който при студено време намалява степента на рециркулация на отработилите газове. Според него този софтуер има вредни последици за околната среда и противоречи на правото на Съюза. В германското право в случаите на обикновена небрежност може да бъде признато право на обезщетение за вреди, когато е налице нарушение на закон, предназначен да защити другиго. Така германска юрисдикция пита Съда дали правото на Съюза защитава частните интереси на отделния купувач на такова моторно превозно средство. Съдът приема, че правото на Съюза установява пряка връзка между производителя на автомобили и отделния купувач на моторно превозно средство. По този начин **купувачът на моторно превозно средство, оборудвано със забранено измервателно-коригиращо устройство, има право** да получи от производителя на това превозно средство **обезщетение за вреди**, когато това устройство е причинило вреди на този купувач.

Решение *Mercedes-Benz Group* от 21 март 2023 г. (C-100/21)

Испански съд е сезирал Съда по въпроса за съвместимостта с правото на Съюза на местната правна уредба относно услугите за отдаване под наем на коли с шофьор (наричани по-нататък „VTC“) в агломерацията на Барселона. Тази правна уредба изисква предприятията, които вече притежават разрешение да предоставят тези услуги на национално ниво, да получат допълнителен лиценз, за да могат да ги извършват в агломерацията на Барселона. Тя също така ограничава броя на лицензите за услуги VTC до една тридесета от предоставените за тази агломерация лицензи за таксиметрови услуги. Съдът постановява, че получаването на допълнителен лиценз към този, предвиден на национално ниво, може да се окаже необходимо за доброто управление на транспорта, но че **ограничаването на броя на лицензите за услуги VTC представлява необосновано ограничение на свободата на установяване и вследствие на това противоречи на правото на Съюза**.

⊕ Решение *Prestige and Limousine* от 8 юни 2023 г. (C-50/21)

Велосипедист, който използвал велосипед с помощно електрическо задвижване на обществен път близо до Брюж (Белгия), е блъснат от лек автомобил и е починал няколко месеца след това. В съдебното производство, чиято цел е да се установи евентуално право на обезщетение, възниква спор по въпроса дали велосипед с помощно електрическо задвижване трябва да се квалифицира като „превозно средство“. Тази квалификация (която зависи от тълкуването на една европейска директива) е ключова, за да се определи дали пострадалият е бил водач на „моторно превозно средство“, или може да претендира за автоматично обезщетение като „слабо защитен участник в движението по пътищата“ в съответствие с белгийското право. В решението си Съдът приема, **че за велосипед с помощно електрическо задвижване не се прилага задължението за застраховане на моторните превозни средства**, защото не е задвижван единствено от механична сила. Всъщност устройства, които не са задвижвани единствено от механична сила, като велосипед с помощно електрическо задвижване, който може да ускори до скорост 20 km/h посредством използване на първоначален мускулен тласък, не изглеждат от естество да причинят телесни увреждания или материални щети, сравними с тези, които могат да причинят мотоциклети, автомобили, камиони или други превозни средства, които се задвижват единствено от механична сила, като последните могат да се движат значително по-бързо.

⊕ Решение *KBC Verzekeringen* от 12 октомври 2023 г. (C-286/22)

Пандемията от COVID-19 принуди редица държави членки, сред които Словакия, да приемат мерки във връзка с възстановяването от туристическите агенции на направените от пътуващите плащания в случаите на анулиране на престой поради здравни причини. Тези национални правила позволяват издаването на ваучери, които могат да се използват в продължение на 18 месеца, подлежащи на възстановяване в парична форма само след изтичането на този срок. Рискът от изпадане в несъстоятелност и затрудненията, пред които са изправени организаторите на пътувания, се изтъкват като обосновка за тези инициативи. Съдът постановява, че **държавите членки не могат да се позовават на непреодолима сила, за да дерогират задължението за пълно възстановяване, предвидено в Директивата за пакетните туристически пътувания**. Той счита, че възстановяването на стойността на пътуването трябва да се направи в парична форма: туристическите агенции не могат да предлагат ваучери, освен ако пътуващото лице се съгласи доброволно да приеме такава форма. Следователно, като е приела законодателно изменение, което временно лишава пътуващите лица от правото им да прекратяват договор за пакетно туристическо пътуване без заплащане на такси и да получат пълно възстановяване, Словакия не е изпълнила задължението си по правото на Съюза.

⊕ **Решения *UFC que Choisir и CLCV* (C-407/21) и *Комисия/Словакия* от 8 юни 2023 г. (C-540/21)**

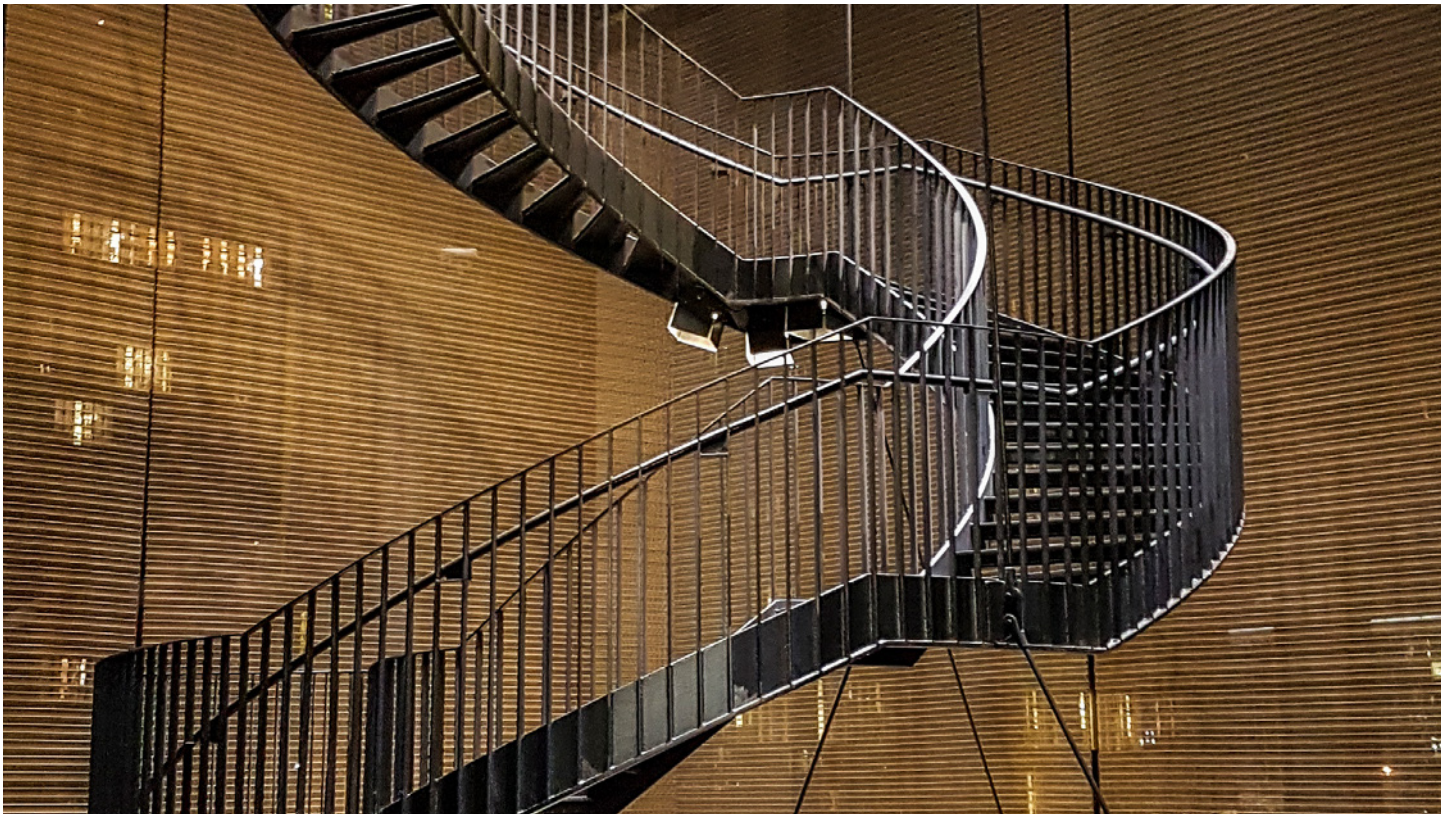

Околна среда

Съюзът се ангажира за запазването и подобряването на качеството на околната среда и за защитата на здравето на хората. Той се основава на принципите на предпазните мерки, принципа за предотвратяване и принципа „замърсителят плаща“.

Съдът и околната среда

Вж. видеоклипа в YouTube

През 2018 г. Съдът е постановил, че Румъния е имала задължение да преустанови незаконното депониране на отпадъци и да закрие 68 неразрешени депа. През 2022 г., тъй като счита, че Румъния все още не е изпълнила решението от 2018 г., Комисията предявява нов иск за установяване на неизпълнение на задължения. Съдът констатира, че Румъния все още поддържа 31 неразрешени обекта. **Поради това Румъния е осъдена да заплати** еднократна сума в размер на 1,5 милиона евро и 600 евро за всеки ден забава за всяко неразрешено депо. При определянето на тази глоба **Съдът е отчел тежестта и продължителността на нарушението и платежоспособността** на Румъния. Неизпълнението на решението от 2018 г. води до значителен риск от замърсяване и сериозни последици за човешкото здраве поради освобождаването на вредни химикали в почвата, въздуха и водата.

Решение *Комисия/Румъния* от 14 декември 2023 г. (C-109/22)

Лични данни

Европейският съюз разполага с правна уредба, която осигурява солидна и последователна основа за защита на личните данни. Обработването и запазването на тези данни трябва да отговарят на условията за законосъобразност, предвидени в правната уредба, и по-конкретно да се ограничават до стриктно необходимото и да не засягат непропорционално правото на личен живот.

Съдът в дигиталния свят

Вж. видеоклипа в YouTube

Като се основава на ОРЗД, гражданин е поискал от Österreichische Post, основният оператор на пощенски и логистични услуги в Австрия, да му посочи самоличността на получателите, пред които този оператор е разкрил неговите лични данни. Австрийският върховен съд пита Съда дали ОРЗД дава на субекта на данни правото да узнае конкретната самоличност на получателите. Съдът отговаря, че **когато личните данни са или ще бъдат разкрити пред получатели, администраторът на данните е длъжен да уведоми това лице, при поискване, за самоличността на тези получатели**. Само ако е (все още) невъзможно да се установят получателите, администраторът на данните може да се ограничи до това да посочи само категориите получатели, за които става въпрос. Това важи и ако този администратор докаже, че искането е явно неоснователно или прекомерно.

Решение *Österreichische Post* от 12 януари 2023 г. (C-154/21)

През 2014 г. служител, а също и клиент на банката Pankki S, узнава, че други служители на банката неколкократно са правили справки с личните му данни. Тъй като се съмнява в законосъобразността на тези справки, този служител — междувременно уволнен от Pankki S — отправя искане до същата да му съобщи самоличността на лицата, които са правили справки с тези данни, както и точните дати и целите на справките. Pankki S отказва да разкрие самоличността на служителите поради съображението, че тази информация съставлява лични данни на тези служители. Запитан от финландски съд, Съдът постановява, че **всяко лице има право да узнае датата и причините, поради които са правени справки с личните му данни**, и че обстоятелството, че администраторът на данни извършва банкова дейност, няма отражение върху обхвата на това право.

Решение *Pankki S* от 22 юни 2023 г. (C-579/21)

Сезиран от върховната административна юрисдикция на Литва, Съдът постановява, че Директивата за личния живот и електронните комуникации не допуска да бъдат използвани, в разследвания относно свързани с корупция служебни нарушения, лични данни, свързани с електронни съобщения, които са били съхранени от доставчиците на електронни съобщителни услуги, и впоследствие предоставени на разположение на компетентните органи за целите на борбата с тежката престъпност. Освен това данни за трафик и за местонахождение, съхранявани от доставчиците за целите на борбата с тежката престъпност и предоставени на властите, **не могат да бъдат предавани a posteriori на други органи и използвани за борба срещу служебни нарушения, свързани с корупция**.

⊕ **Решение** Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra **от 7 септември 2023 г. (**C-162/22**)**

Пациент е поискал от зъболекарката си да му предостави безвъзмездно копие от медицинското му досие, но зъболекарката изисква той да поеме разходите, свързани с представянето на това копие. Тъй като счита, че има право на безплатно копие, пациентът сезира германските съдилища. В отговор на отправения до него преюдициален въпрос Съдът припомня, че ОРЗД признава правото на пациента да получи първо копие от медицинското си досие, без това да води по принцип до разходи, и че администраторът на лични данни може да поиска заплащане само за допълнителни копия. Така зъболекарят има задължението да **предостави безплатно първо копие от данните** на пациента, без да е необходимо последният да мотивира искането си.

⊕ **Решение** ***FT (Копие от медицинското досие)*** **от 26 октомври 2023 г. (**C-307/22**)**

Равно третиране и трудово право

В Европейския съюз има над 240 милиона работници. Следователно голям брой граждани се ползват пряко от разпоредбите на европейското трудово право, което определя минимални норми в областта на условията на труд и заетостта, като по този начин допълва водените от държавите членки политики.

Съдът на ЕС: гарант за равното третиране и защитник на правата на малцинствата

Вж. видеоклипа в YouTube

Съдът на ЕС на работното място — защитник на правата на работниците

Вж. видеоклипа в YouTube

Запитан от полски съд, Съдът припомня, че **защитата срещу дискриминация**, предоставена от Директива 2000/78 за равно третиране в областта на заетостта и професиите, **се прилага за** всяка реална **професионална дейност**, упражнявана в рамките на стабилно правоотношение. Тя се прилага и за дейност, извършвана от самостоятелно заето лице, което работи по договор за изработка. Решението да се прекрати и да не се поднови такъв договор поставя самостоятелно заетия работник в положение, сравнимо с това на уволнен работник. Впрочем Съдът подчертава, че **свободата на договаряне не може да обоснове отказ да се сключи договор с дадено лице поради сексуалната му ориентация**.

Решение *TP (Аудио-визуален монтажник в обществена телевизия)* от 12 януари 2023 г. (C-356/21)

Германски пилот работи на непълно работно време за авиокомпания и трудовият му договор предвижда основно възнаграждение, което зависи от часовете полетно дежурство. Той може да получава и допълнително възнаграждение, когато е отработил определен брой часове полетно дежурство в рамките на един месец и е надвишил определените прагове, определени в договора му. Тези прагове били идентични за пилотите, работещи на пълно работно време, и за тези, работещи на непълно работно време. Германски съд пита Съда дали национални правила, които изискват работник на непълно работно време да отработи същия брой часове като работник на пълно работно време, за да получи допълнително възнаграждение, представляват дискриминация, забранена с оглед на правото на Съюза. Съдът отговаря утвърдително, като подчертава, че **получаването на допълнително възнаграждение за превишаването на определен брой часове труд не може да поставя в по-неблагоприятно положение работника на непълно работно време**.

⊕ **Решение *Lufthansa CityLine* от 19 октомври 2023 г. (C-660/20)**

Машинист, нает на работа от MÁV-START, унгарското национално железопътно дружество, оспорва решението на работодателя си да не му предостави междудневна почивка с минимална продължителност от 11 последователни часа. По силата на Директивата за организацията на работното време този период на почивка трябва да бъде предоставен на работника за всеки период от 24 часа, когато този период предшества или следва период на междуседмична почивка или период на отпуск. Съдът отбелязва, че периодите на междудневна и междуседмична почивка представляват две самостоятелни права, които преследват различни цели. **Периодът на междудневна почивка не е част от периода на междуседмична почивка, а се добавя към него, дори ако го предшества непосредствено**. Следователно на работниците трябва да се гарантира ефективното ползване на всяко от тези права.

⊕ **Решение MÁV-START от 2 март 2023 г. (C-477/21)**

Европейско гражданство

Всяко лице, което притежава гражданство на държава от Съюза, автоматично е гражданин на Европейския съюз. Гражданството на Съюза се добавя към националното гражданство, а не го замества. Гражданите на Европейския съюз се ползват със специфични права, гарантирани от европейските Договори.

Дъщеря на майка датчанка и баща американец, която от раждането си в Съединените американски щати има датско и американско гражданство, на 22-годишна възраст подава молба в Дания за запазване на датското си гражданство, което ѝ е отказано по силата на приложимата датска правна уредба. Сезиран от датски съд с въпроса за съвместимостта на тази правна уредба с правото на Съюза, Съдът постановява, че Дания може по принцип да предвиди, че родените в чужбина нейни граждани, които никога не са живели на нейна територия, загубват датско гражданство на 22-годишна възраст. Тази мярка обаче трябва да спазва принципа на пропорционалност, когато води и до загубване на гражданството на Съюза. Такъв е случаят, ако съответното лице няма и гражданство на друга държава членка. Така **правото на Съюза не допуска окончателно загубване на датско гражданство, и следователно на европейско гражданство, без съответното лице да е било уведомено за това**, нито да е имало възможността да поиска да се извърши индивидуална преценка на последиците от това загубване.

⊕ Решение *Udlændinge- og Integrationsministeriet* от 5 септември 2023 г. (C-689/21)

Миграция

Европейският съюз прие съвкупност от правила, за да въведе ефикасна, хуманна и безопасна европейска миграционна политика. Общият европейски режим на убежището определя минимални норми, приложими за третирането на всички търсещи убежище лица и за техните молби в целия Съюз.

Двама сирийски граждани, г-жа X и г-н Y, сключват брак през 2016 г. в Сирия и имат две деца. През 2019 г. г-н Y напуска Сирия, за да отиде в Белгия, а г-жа X и двете им деца остават в Сирия. През 2022 г. белгийската администрация признава на г-н Y статут на бежанец в Белгия. Адвокатът на г-жа X и децата подава с електронно писмо заявление за събиране на семейството, с цел събирането им с г-н Y в Белгия, като посочва, че изключителните обстоятелства в Северозападна Сирия не им позволяват да отидат до белгийска дипломатическа служба, за да подадат там заявлението. Службата за чужденците отговаря, че белгийското законодателство не допуска заявления по електронна поща и приканва г-жа X и децата ѝ да се свържат с белгийското посолство. Сезиран от белгийска юрисдикция, Съдът постановява, че **белгийското законодателство, което изисква лично присъствие в дипломатическа служба за подаване на заявление за събиране на семейството, противоречи на правото на Съюза**. Правната уредба обаче може да предвижда възможността да се изисква личното явяване на по-късен етап.

⊕ **Решение *Afrin* от 18 април 2023 г. (C-1/23 PPU)**

Унгария е въвела закон, който задължава лицата от трети държави или без гражданство, които се намират на нейна територия или се явяват на границите ѝ, предварително да отидат в посолство на Унгария в чужбина, в Сърбия или в Украйна, за да подадат там декларация и да получат разрешение за влизане на унгарска територия, преди да могат да поискат там международна закрила. Съдът постановява, че **Унгария е създала неразумни пречки за търсещите убежище лица, които са в разрез с основните принципи на Съюза, като е направила молбата за убежище прекалено сложна**. Тази мярка не може да бъде обоснована с борбата със заразните болести в контекста на пандемията от COVID-19, защото тя е непропорционална с оглед на преследваната цел.

⊕ **Решение *Комисия/Унгария* от 22 юни 2023 г. (C-823/21)**

Правова държава

В Хартата на основните права на Европейския съюз, както и в Договора за Европейския съюз, правовата държава е изрично посочена като една от общите ценности на държавите членки. Независимостта и безпристрастността на съдилищата е съществен елемент на правовата държава.

Гарантиране на върховенството на закона в Европейския съюз

Вж. видеоклипа в YouTube

Комисията оспорва пред Съда реформата на полското правосъдие от декември 2019 г. Той уважава иска на Комисията, като припомня, че **държавите членки са длъжни да избягват всяко намаляване на защитата на ценността правова държава в законодателството си в областта на организацията на правосъдието**. Съдът постановява, че е несъвместим с правото на Съюза фактът, че самите национални съдии, които следва да прилагат правото на Съюза, рискуват да се окажат в положение, при което въпросите, свързани с техния статут и с упражняването на техните функции, се решават от съд, който не отговаря на изискването за независимост и безпристрастност. По-нататък, националните съдии не могат да бъдат възпрепятствани да преценяват дали даден съд или съдия отговаря на изискванията за ефективна съдебна защита, произтичащи от правото на Съюза, като при необходимост отправят запитване до Съда по реда на преюдициалното производство. Накрая, националните разпоредби, които налагат на съдиите да обявяват евентуалната си принадлежност към сдружение, фондация с нестопанска цел или политическа партия, и предвиждат публикуване на тази информация онлайн, са в разрез със защитата на личните данни и с правото на зачитане на личния живот.

Решение *Комисия/Полша* от 5 юни 2023 г. (C-204/21)

Интелектуална собственост

Правната уредба, приета от Съюза за закрила на интелектуалната собственост (авторско право) и индустриалната собственост (право на марки, защита на промишления дизайн, патентно право), подобрява конкурентоспособността на предприятията чрез насърчаване на среда, способстваща творчеството и иновациите.

Интелектуалната собственост и Общият съд

Вж. видеоклипа в YouTube

Заявката за международна регистрация на словния знак „EMMENTALER“ е отхвърлена от Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO). *Emmentaler Switzerland* оспорва това решение, което отново е потвърдено от EUIPO, поради това че заявената марка е описателна. С решението си Общият съд отхвърля жалбата, подадена от *Emmentaler Switzerland*, като приема, че германските потребители разбират незабавно знака „EMMENTALER“ като обозначаващ даден вид сирене, което прави марката описателна. Всъщност, **за да се откаже регистрацията на даден знак, е достатъчно той да има описателен характер в една част от Съюза**. Следователно терминът „EMMENTALER“ не може да бъде защитен като марка на Европейския съюз за сирена.

Решение *Emmentaler Switzerland/EUIPO (EMMENTALER)* от 24 май 2023 г. (T-2/21)

Регистрацията на емблемата на Batman като марка на Европейския съюз е оспорена пред Общия съд от италиански производител на карнавални костюми. Общият съд постановява, че представените от него доказателства не са достатъчни, за да установят, че тази марка, изобразяваща прилеп в овална рамка, е лишена от отличителен характер. Именно **този отличителен характер дава възможност на потребителите да свързват стоките, обхванати от марката, с издателя на Batman**, DC Comics, и **да ги различават от тези на други предприятия**.

Решение *Aprile u Commerciale Italiana/EUIPO — DC Comics* от 7 юни 2023 г. (T-735/21)

По спор между румънски организации за колективно управление на авторски права и въздушен превозвач Съдът постановява, че излъчването в пътническо превозно средство на музикално произведение като фон представлява публично разгласяване по смисъла на правото на Съюза. Обратно, само инсталирането на борда на превозно средство на озвучителна уредба и евентуално на софтуер, който позволява излъчването на музика като фон, не представлява такова. Следователно **правото на Съюза не допуска национална правна уредба, която установява презумпция за публично разгласяване на музикални произведения, основана само на наличието на озвучителни уредби в превозни средства**.

⊕ **Решения *Blue Air Aviation* и *UPFR* от 20 април 2023 г. (съединени дела C-775/21 и C-826/21)**

Вследствие на спор пред Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO) относно регистрацията на триизмерния знак на скутер „Vespa“, Piaggio подава жалба пред Общия съд. Piaggio е представило пред EUIPO редица относими доказателства, като проучване на общественото мнение, данни относно обема на продажбите, както и това че „Vespa“ се намира в Музея на модерното изкуство (Museum of Modern Art) в Ню Йорк, използването на скутерите „Vespa“ в световно известни филми като „Римска ваканция“ или пък съществуването на клубове „Vespa“ в редица държави членки. Според Piaggio тези доказателства установяват емблематичния характер на „Vespa“ и следователно неговото признаване в целия Съюз. **Общият съд уважава жалбата на Piaggio, като потвърждава, че доказателствата са установили отличителния характер, придобит чрез използването на марката в целия Съюз**.

⊕ **Решение *Piaggio & C./EUIPO — Zhejiang Zhongneng Industry Group* от 29 ноември 2023 г. (T-19/22)**

Ограничителни мерки и външна политика

Ограничителните мерки, или „санкциите“, са основен инструмент на общата външна политика и политика на сигурност на Европейския съюз, за да се съхраняват ценностите на Съюза, неговите основни интереси и неговата сигурност. Санкциите целят да предизвикат промяна в политиката или поведението на лицата или образуванията, срещу които са насочени.

Белаеронавигация, беларуско държавно предприятие, натоварено с регулирането на въздушното пространство, е било включено в списъците за санкции на Съвета на Европейския съюз поради отговорността си за отклоняването на полет FR4978 към летище Минск на 23 май 2021 г., довело до арестуването и задържането на двама опоненти на режима, намиращи се на борда (Роман Протасевич и София Сапега). **Тълкувайки за първи път понятието „лице, отговорно за репресиите“, Общият съд отхвърля жалбата на Белаеронавигация**, като приема, че държавното предприятие не е можело да не знае, че това отклоняване допринася за репресиите срещу гражданското общество и демократичната опозиция в Беларус.

⊕ **Решение *Белаеронавигация/Съвет* от 17 февруари 2023 г. (T-536/21)**

В отговор на незаконното присъединяване на Крим и на град Севастопол от Русия през март 2014 г., Съветът на Европейския съюз приема на 17 март 2014 г. поредица от ограничителни мерки. След започването през февруари 2022 г. на мащабната война, водена от Русия срещу Украйна, Съветът добавя в списъците на лицата и образуванията, за които се прилагат ограничителните мерки, членове на правителството, банки, предприемачи и членове на Федералното събрание (*Държавната дума*). По-конкретно, Съветът добавя името на г-жа Виолетта Пригожина, майка на г-н Евгений Пригожин, отговорен за разполагането на наемници на Вагнер Груп, които се сражават за Русия в Украйна. Общият съд уважава искането за отмяна на актовете на Съвета, насочени срещу г-жа Пригожина, **като преценява, че включването ѝ в списъците се основава само на нейната родствена връзка със сина ѝ**, което не е достатъчно, за да обоснове такива мерки.

⊕ **Решение *Пригожина/Съвет* от 8 март 2023 г. (T-212/22)**

С оглед на влошаването на положението в областта на правата на човека, правовата държава и демокрацията във Венецуела Съветът на Европейския съюз приема през 2017 г. ограничителни мерки с оглед на положението в тази държава. През 2019 г. Общият съд отхвърля жалбата на Венецуела срещу тези мерки, защото правното положение на тази държава не е било пряко засегнато от спорните мерки. Сезиран с жалба, Съдът отменя това решение на Общия съд през 2021 г. и му връща делото за ново разглеждане. С решението си от 2023 г. Общият съд **отхвърля всички основания, на които Венецуела се позовава с цел отмяна на посочените ограничителни мерки**.

⊕ **Решение *Венецуела/Съвет* от 13 септември 2023 г. (T-65/18 RENV)**

Г-н Роман Аркадиевич Абрамович е предприемач с руско, израелско и португалско гражданство. Той е основният акционер на дружеството майка на Evraz — една от най-големите руски групи в областта на металургията и минното дело, както и един от най-големите данъкоплатци в Русия. След нападението на Русия срещу Украйна Съветът замразява средствата и забранява влизането в Европейския съюз или транзитното преминаване на влиятелни предпредприемачи, които извършват дейност в икономически отрасли, осигуряващи съществен източник на приходи на правителството на Русия.
Г-н Абрамович оспорва пред Общия съд включването и запазването на името си в списъците за налагане на ограничителни мерки, целящи усилване на натиска върху Русия. **Общият съд отхвърля жалбата на г-н Абрамович, като по този начин потвърждава приетите ограничителни мерки срещу него**.

⊕ **Решение *Абрамович/Съвет* от 20 декември 2023 г. (T-313/22)**

Търговска политика

Търговската политика е изключителна компетентност на ЕС. Съюзът законодателства по търговските въпроси и сключва международни търговски споразумения. Фактът, че Съюзът действа съвместно, като се изразява с един глас на световната сцена, го поставя в силно положение в международната търговия.

През 2020 г. Съединените американски щати увеличават митата върху вноса на определени европейски алуминиеви и стоманени продукти. В отговор Комисията приема регламент, с който налага допълнителни мита за вноса в Съюза на някои продукти от Съединените щати. Zippo Manufacturing Co., американски производител на запалки, засегнат от това увеличение, оспорва тази мярка пред Общия съд, който отменя въпросния регламент. Според Общия съд **Комисията е нарушила правото на изслушване на Zippo и вследствие на това — принципа на добра администрация**. Комисията трябвало да изслуша Zippo, преди да предприеме такова увеличение, тъй като знаела преди приемането му, че увеличението на митата засягало главно запалките на Zippo.

⊕ **Решение *Zippo Manufacturing и др./Комисия* от 18 октомври 2023 г. (T-402/20)**

Tax rulings

Преките данъци по принцип са от компетентността на държавите членки. Въпреки това те трябва да спазват основните правила на Европейския съюз, като забраната за държавни помощи. Така Съюзът следи за законосъобразността на предварителните данъчни решения (tax rulings) на държавите членки, които предоставят на някои предприятия специално данъчно третиране.

С данъчно становище (*tax ruling*) от 2003 г. люксембургските власти приемат предложението на групата Amazon относно данъчното третиране на дъщерно дружество, установено в Люксембург, за целите на корпоративния данък. Комисията приема, че това данъчно становище представлява държавна помощ, несъвместима с вътрешния пазар. След съдебни жалби на Люксембург и на Amazon Общият съд отменя решението на Комисията, преценявайки, че тя не е доказала, че дъщерното дружество на Amazon се е ползвало от недължимо намаление на данъчната си тежест. **Съдът отхвърля жалбата на Комисията срещу решението на Общия съд, като преценява, че тя неправилно е определила „референтната система“** за целите на преценката дали е налице такава помощ.

⊕ Решение *Комисия/Amazon.com и др.* от 14 декември 2023 г. (C-457/21 P)

През 2018 г. Комисията установява, че люксембургските данъчни органи са издали tax rulings на групата Engie, които според нея са ѝ позволили да избегне данъчното облагане на печалбите, реализирани от нейните дъщерни дружества, установени в Люксембург. Комисията счита, че тези tax rulings представляват несъвместими с вътрешния пазар държавни помощи. След като Общият съд отхвърля жалбите им, Engie и Люксембург обжалват пред Съда, който постановява, че **Комисията е допуснала грешка, като е определила „референтната система“ за целите на преценката на селективния характер на тези данъчни мерки и следователно като ги е квалифицирала като забранени държавни помощи**.

⊕ Решения *Luxembourg/Комисия* и *Engie Global LNG Holding и др./Комисия* (съединени дела C-451/21 P и C-454/21 P)

Конкуренция

Европейският съюз осигурява спазването на правила за защита на свободната конкуренция. Практиките, които имат за цел или резултат предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар, са забранени и могат да бъдат санкционирани с глоби.

Комисията провежда разследване във връзка с блокирането на географски принцип на някои видеоигри за персонални компютри в платформата Steam. Тя констатира, че управляващият платформата, Valve, и петима издатели на игри (Bandai, Capcom, Focus Home, Koch Media и ZeniMax) са нарушили конкурентното право на Съюза. Комисията упреква Valve и петимата издатели, че са участвали в съвкупност от антикокнурентни споразумения или съгласувани практики. Същите са имали за цел да ограничат трансграничните продажби посредством въвеждане на функции за териториален контрол, особено в балтийските страни и някои страни от Централна и Източна Европа. Valve обжалва решението на Комисията пред Общия съд. Общият съд отхвърля жалбата му, като приема, **че Комисията правилно е установила съществуването на споразумение между Valve и всеки от петимата издатели, чиято цел е да ограничи паралелния внос** посредством разблокиране на ключовете за активиране на разглежданите видеоигри в платформата Steam. Това разблокиране целяло да възпрепятства закупуването на видеоигрите, които са предмет на дистрибуция в определени страни на ниски цени, от дистрибутори или ползватели, които се намират в други страни, където цените са доста по-високи.

⊕ **Решение *Valve Corporation/Комисия* от 27 септември 2023 г. (T-172/21)**

Достъп до документи

Прозрачността на обществения живот е ключов принцип на Съюза. Всеки гражданин или юридическо лице на Съюза може по принцип да получи достъп до документите на институциите. Въпреки това в определени случаи този достъп може да бъде отказан, ако това е оправдано.

Г-н Emilio De Capitani подава заявление за достъп до някои документи, разменени в рамките на работната група „Дружествено право“ на Съвета на Европейския съюз, свързани със законодателната процедура за изменение на Директива 2013/34 относно годишните финансови отчети. Съветът отказва достъпа с мотива, че оповестяването им би засегнало сериозно процеса на вземане на решения на Съвета, като същевременно преценява, че информацията има твърде чувствителен и твърде технически характер, за да може документите да бъдат оповестени. Г-н De Capitani оспорва това решение пред Общия съд. Общият съд разглежда в контекста на законодателните процедури на Европейския съюз съвместяването на принципите на публичност и прозрачност с изключението от оповестяването на документи с цел защита на процеса на вземане на решения. Общият съд подчертава, че в система, основана на принципа на демократичната легитимност, законодателят трябва да отговаря за действията си пред обществото. **Упражняването от гражданите на техните демократични права предполага възможността да следят в подробности процеса на вземане на решения в институциите**, участващи в законодателните процедури. Затова Общият съд отменя решението на Съвета, с което се отказва достъп до работните документи по Директивата.

⊕ Решение *De Capitani/Съвет* от 25 януари 2023 г. (T-163/21)

Дирекция „Изследвания и документация“ предлага на юристите, в рамките на своя сборник от резюмета, „Подбрани важни решения“ и „Месечен бюлетин на съдебната практика“ на Съда и на Общия съд.

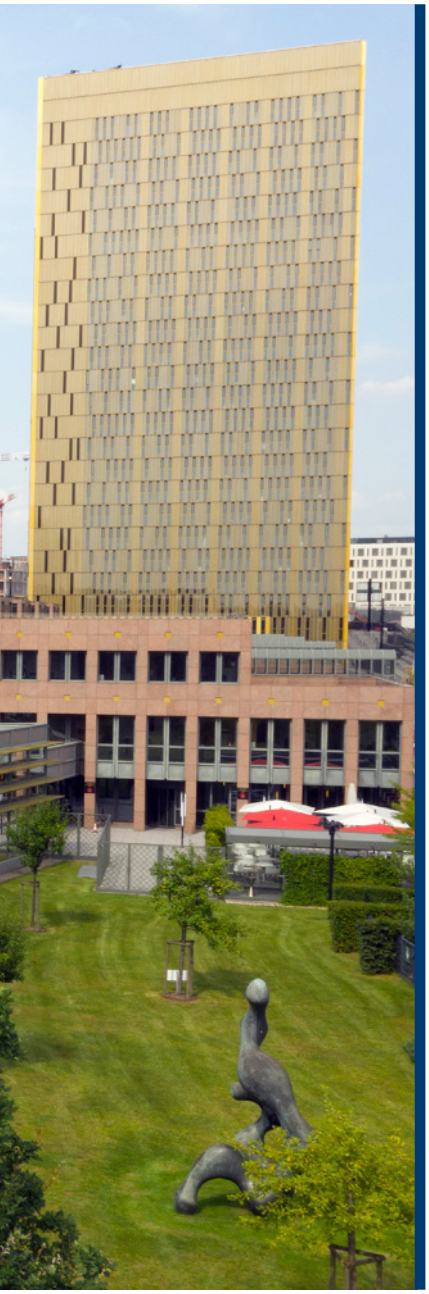

3

Администрация в служба на правосъдието

А Въведение от секретаря

Alfredo Calot Escobar

Секретар на Съда

Секретарят на Съда, който е генерален секретар на институцията, управлява административните служби под ръководството на председателя.

През 2023 г. Съдът на Европейския съюз решително следва път на трансформация, не само за да се подготви за бъдещи предизвикателства, но и за да се възползва от всички предстоящи възможности.

Що се отнася до съдебната сфера, през годината протече законодателната процедура за частично прехвърляне на преюдициална компетентност на Общия съд, като през декември беше постигнато политическо съгласие за това. В същото време работихме активно за осигуряването на гладко и безпроблемно привеждане в действие на реформата, когато настъпи моментът. Това ще бъде определящ момент в историята на нашия диалог с националните юрисдикции и важна стъпка в усилията ни за по-нататъшно повишаване на ефективността на правораздавателната дейност в Съда.

Наред с приготовленията за прехвърлянето Съдът съсредоточи усилията си върху ефективното и стройно въвеждане на новите технологии. Като част от този процес станахме първата европейска институция, разработила стратегия за въвеждане на изкуствения интелект, която включва учредяването на **Комитет за управление на ИИ** (AI Management Board), на който е възложена задачата да надзирава етичните аспекти на употребата на ИИ в рамките на институцията и да зададе ясни граници на същата. Този комитет, който се състои от членове на Съда и на Общия съд, следи за това технологичният избор на институцията да интегрира инструменти, базирани на ИИ, да е етично издържан и в съответствие с принципите на Съда. Една от първите стъпки, предприети от Комитета за поощряване на култура на отговорна и безопасна употреба на инструменти, базирани на ИИ, беше издаването на Насоки до персонала относно използването на ИИ.

Освен това инструменти, базирани на ИИ, са готови за инкорпориране в бъдещата ни деловодна система. Това ще

позволи на институцията не само да се възползва в максимална степен от авангардни технологии, но и да подготви условията за създаване на хоризонтална и напълно интегрирана система, замислена да рационализира работните ни методи и да автоматизира широк кръг повтарящи се действия. Този всеобхватен подход по-нататък ще подкрепи, развие и оползотвори забележителното разнообразие на знания и умения на персонала ни, като ни позволи да посветим повече време на интелектуално стимулиращи и носещи добавена стойност задачи.

Същевременно изминалата година беше фокусирана не само върху полагането на основите за бъдещето; тя показа и нашата ангажираност с отстояването на ценностите, на които се гради Съдът. Една от тези ценности, вкоренена в нашата институция от нейното създаване, е многообразието — многообразие на култури, езици и правни традиции.

Създадена за ознаменуване на трептящата езикова мозайка на нашата институция, **градината на многоезичието** днес е символ на предаността на Съда към многообразието и равенството. *Conditio sine qua non* за постигане на това многообразие обаче е способността на институцията да привлече таланти от всички държави членки.

За тази цел дискусиите на междуинституционално равнище, съсредоточени върху повишаване на привлекателността на Люксембург като място на работа, продължиха с твърда решимост през 2023 г. В този контекст Колегията на генералните секретари и административните ръководители на институциите, агенциите и органите на ЕС със седалище в Люксембург прие серия от прагматични мерки с цел популяризиране на Люксембург като място на работа, улесняване на интеграцията на новодошли служители и стажанти и премахване на пречките, които могат да възпрат граждани на всички държави членки да се присъединят към институциите на ЕС, установени във Великото херцогство.

В постоянния си стремеж към постигане на справедливо географско представителство Съдът реши да започне пилотни проекти за повишаване на чувствителността към значението на географския баланс и насърчаване на кариери пряко в държавите членки. Отличен пример за това беше посещение в Латвия, където делегация от членове и висши ръководители на администрацията проведе ползотворни обсъждания с представители, *inter alia*, на съдебната система, правителството, академичните среди и медиите. Целта беше да се представи мисията на Съда, да се популяризират кариерните възможности и да се подкрепи правното и езиковото обучение, което е от значение за работата на нашата институция.

Следователно 2023 г. беше белязана от силно присъединяване към ангажираността на Съда с обществената услуга, като едновременно с това се наблюдава преосмисляне на нашия потенциал. Предприехме курс към предефиниране не само на това как работим, но и как си представяме нашето бъдеще. Бъдеще, в което нашата институция не само се адаптира към промяна, но я задвижва, със същия дух на високо качество, многообразие, напредък и посветеност, който винаги е бил нашият отличителен белег.

Б Водещите събития на годината

Многоезичието на почетно място в Съда на Европейския съюз

Закрепено в Договорите, многоезичието е основна ценност на европейския проект. То всъщност е абсолютно необходимото условие за прозрачността на действията на институциите на Съюза и за приложимостта на европейското право, и знак на дълбоко уважение към националните идентичности и култури.

Неразделна част от производствата пред Съда на Европейския съюз, многоезичието отговаря на демократични императиви, като осигурява равен достъп до съда на Съюза и прави съдебната практика достъпна за всички европейски граждани. Езиковата служба на институцията осигурява писмения превод на документите и устния превод на съдебните заседания, което позволява на Съда да работи на 24-те официални езика на Съюза и да управлява ежедневно езикови комбинации, чийто брой достига до 552. Този езиков режим на пълно многоезичие няма еквивалент в никоя друга юрисдикция в света. Неговото прилагане е постоянно оперативно предизвикателство, чието овладяване е възможно само посредством стриктно и ефикасно управление на човешките и техническите ресурси, които мобилизира.

От няколко години Съдът разсъждава целенасочено за обясняване и насърчаване на многоезичието, такова каквото се прилага пред него, и това доведе до няколко инициативи, предназначени за повишаване на чувствителността към неговото значение, по-конкретно в академичните и правните среди.

През 2023 г. по повод на Деня на Европа, 9 май, бе открита градината на многоезичието, изградена на парцел, освободен вследствие на разрушаването на стар административен комплекс на Европейската комисия, разположен на границата с терена на Съда. Осъществена в партньорство с люксембургските власти, тази нова зелена площ е посветена на многоезичието. Отворена за обществеността и предназначена да служи като място за културни прояви, тя допринася освен това за запазване на биоразнообразието в градска среда, като улеснява създаването на биотопи благодарение на разнообразието на дървесни видове, които има в нея. Засадена на платото Киршберг, където е разположено седалището на редица европейски институции, тази градина отдава почит на езиковото разнообразие на Съюза, на държавата домакин — Люксембург, и на нейното вековно многоезичие.

Тази година бе публикувана и **творба в три тома**, преведена на всички официални езици на Съюза, посветена на многоезичието в Съда и в целия Съюз. Творбата разглежда различните аспекти на езиковия режим на институцията и начина, по който се конкретизира многоезичието, с помощта на нейните служби за устен и писмен превод. Втората част на творбата, озаглавена „Многоезични пътеписи“, помества статиите на личности от 27-те държави членки, признати в тяхната област на компетентност — магистрати, философи, филолози и политици. Съставени на всички езици на Съюза, тези пътеписи приканват читателя да открие понятия и предизвикателства на многоезичието в цяла Европа. Достъпна за широката общественост през 2024 г., тази публикация има амбицията да бъде база за разсъждение и източник на вдъхновение за всеки, който се интересува от езиците и многоезичното функциониране на Европейския съюз. Накрая, авторите на тази творба се събраха на **колоквиум** с членовете на ръководството на Съда и на другите европейски институции, за да размишляват заедно по темата „Качествено многоезичие в контекст на бърз технологичен напредък“.

Достъпността и приобщаването — дело на всеки

Правата на хората с увреждания и забраната на всички форми на дискриминация са предвидени в Хартата на основните права на Европейския съюз, Договорите, Европейския стълб на социалните права и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, към която Европейският съюз се присъедини през 2010 г. и която представлява неразделна част от правото на Съюза.

Спазването на принципа на равенство и недопускане на дискриминация винаги е принадлежал към стойностите на Съда като институция. Бяха необходими още някои мерки, за да може достъпността и приобщаването на хората с увреждания да станат наистина „дело на всеки“. Затова Съдът започна **амбициозен проект за всички служби** с цел всеки да допринесе в по-голяма степен за изграждането на приобщаваща околна среда.

Осъществените и предстоящите действия засягат много широк кръг области: наемане на работа и съпътстващи мерки за колеги с увреждания и техните асистенти, достъпност на съоръженията, цифрова и информационна достъпност, както и комуникация, повишаване на чувствителността и обучение.

Преди всичко, в Съда е създадена ясна рамка, за да бъдат предложени на неговия персонал и на кандидатите за работа с увреждания **необходимите приспособления, улесняващи работата и достъпа до работа** в институцията. Тези приспособления могат да включват, наред с останалото, технически решения, адаптиране на работната среда, съпътстващи мерки или реорганизиране на задачите и работното време.

По-нататък, бяха взети редица мерки за оптимизиране на **физическия достъп** до помещенията на Съда — както за персонала на институцията, така и за адвокатите и другите представители, за устните преводачи на свободна практика, и в по-общ план — за всички посетители. Входовете на сградите бяха преустроени и процедурите за евакуация — по-добре адаптирани. Специфичните мерки за заседателните зали са предмет на преоценка. С по-дългосрочен план за действие се цели осигуряване на съответствие с новите норми за достъпност на сградите.

Цифровата и информационната достъпност засягат едновременно вътрешния персонал и външните ползватели. Сайтът CVRIA е в процес на подобряване, що се отнася както до структурата и функциите, така и до съдържанието, и достъпността за хората с увреждания е интегрирана „by design“ — още от проектирането — в бъдещата цифрова работна среда на Съда. Накрая, Сборникът съдебна практика вече спазва препоръките за достъпност от 2021 г. и може да се чете посредством помощни технологии.

Накрая, редовно се провеждат **дейности за повишаване на чувствителността, информация и обучение**, за да се насърчи приобщаването, взаимното уважение, сътрудничеството, но също така и подкрепата за лицата с увреждания и техните асистенти.

Katia Vermeire
Асистент в дирекция „Изследвания и документация“

„Още от началото на проекта на Съда за достъпност и приобщаване на лицата с увреждания изявих желание да допринеса за него, защото увреждания все още не се вземат предвид достатъчно в нашите нормализирани общества. Този проект е особено важен за мен. Тъй като самата аз имам увреждане, бих искала да поставя преживяното от мен и опита си в услуга на хората в подобно положение.

Важно е да се повиши чувствителността на нашите съграждани и на колегите ни. Преди самата аз да попадна в положение на лице с ограничена мобилност, нямах никаква представа за тежката битка, която водят хората с увреждания и техните асистенти.

Да бъдем солидарни. Ако всеки даде своя принос, ще успеем да изградим не само достъпна, но и справедлива работна среда“.

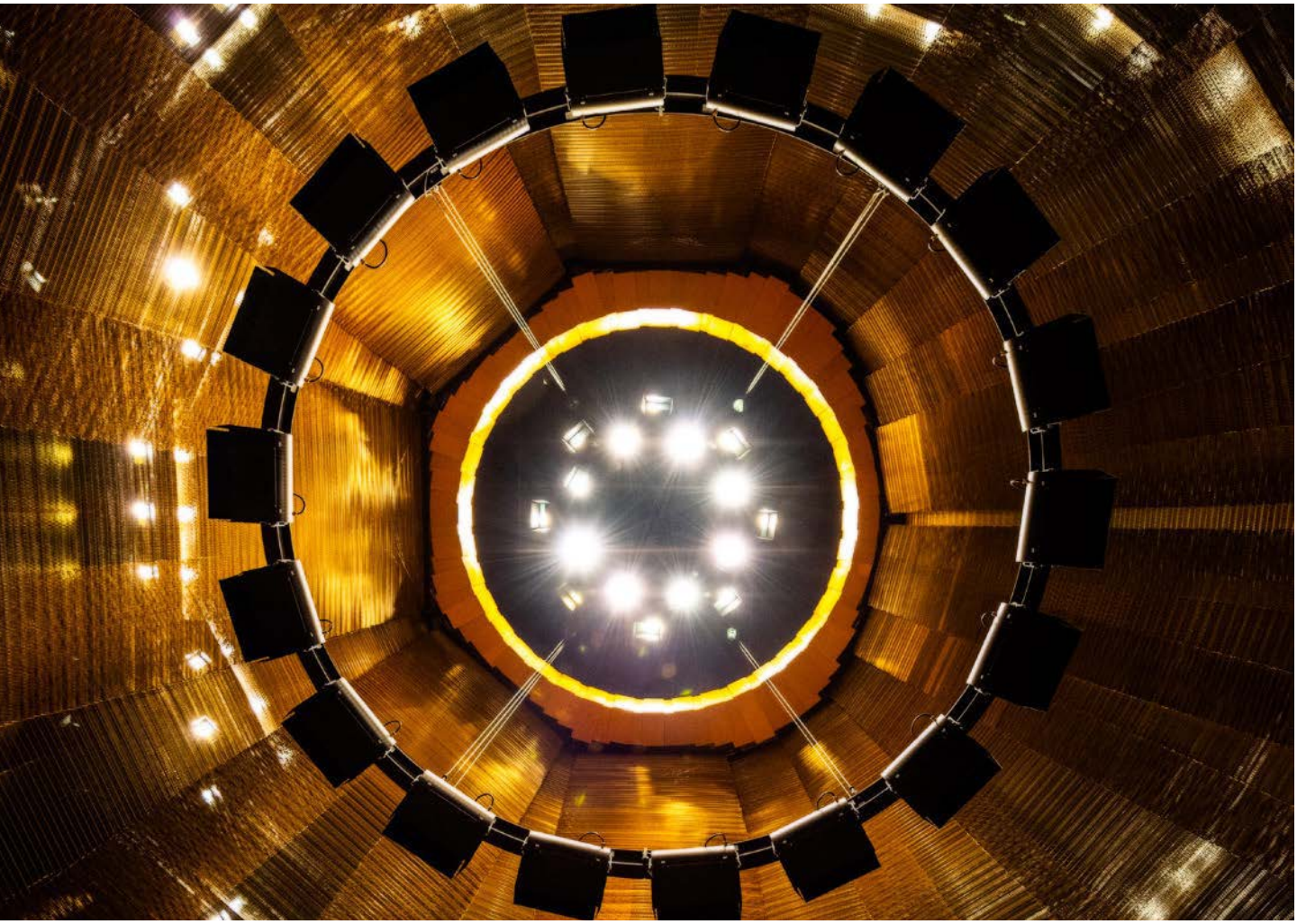

Изкуствен интелект: стратегия, приета за използването му в Съда

Съдът следи развитието в областта на изкуствения интелект и новите технологии от много години. Това се прави с цел идентифициране на технологиите, които биха могли да увеличат ефикасността на функциониране на институцията.

От 2019 г. **Лаборатория за иновации** в дирекция „Информационни технологии“ оказва подкрепа на Съда в неговата цифрова трансформация. Заедно със заинтересованите служби Лабораторията за иновации идентифицира, анализира и тества функциите и механизмите на различните инструменти. Бъдещата употреба на тези инструменти ще се осъществява при зачитане на поверителността, сигурността и защитата на личните данни. След създаването на Лабораторията за иновации бяха предложени около тридесет идеи, около двадесет бяха тествани и някои вече постепенно са въведени или в процес на въвеждане.

За да се използват пълноценно обещаващите функции, предлагани от новите технологии, и за подготвяне на тяхното въвеждане, през юни 2023 г. Съдът прие „**Стратегия за въвеждане на инструменти, базирани на изкуствения интелект**, във функционирането на Съда на Европейския съюз“. Използването на тези инструменти трябва да гарантира не само владеенето на данните, но и спазването на основните права и етиката.

Пръв сред европейските институции, приел такава стратегия, и то доста преди приемането на предложението за европейското законодателство за изкуствения интелект (Законодателен акт за ИИ), Съдът очерта три главни цели:

- подобряване на ефективността и ефикасността на административните и правораздавателните процеси,
- подобряване на качеството и съгласуваността на съдебните актове и
- подобряване на достъпа до правосъдие и прозрачността за европейския гражданин.

Беше учреден Етичен комитет, наречен „Комитет за управление на ИИ (AIMB)“, с основната задача да определи насоки и да зададе границите на употреба на инструментите, базирани на изкуствения интелект. Този комитет следи за това придобиването, развитието и употребата на тези инструменти да се извършва при спазване на установените в стратегията принципи. Такива принципи са справедливостта, безпристрастността и недискриминацията, прозрачност, проследимост, поверителност на информацията, зачитане на личния живот и личните данни, наблюдението от човек, както и постоянното подобряване.

В този контекст през 2023 г. Съдът прие насоки за използването на инструментите, базирани на технологиите на изкуствения интелект.

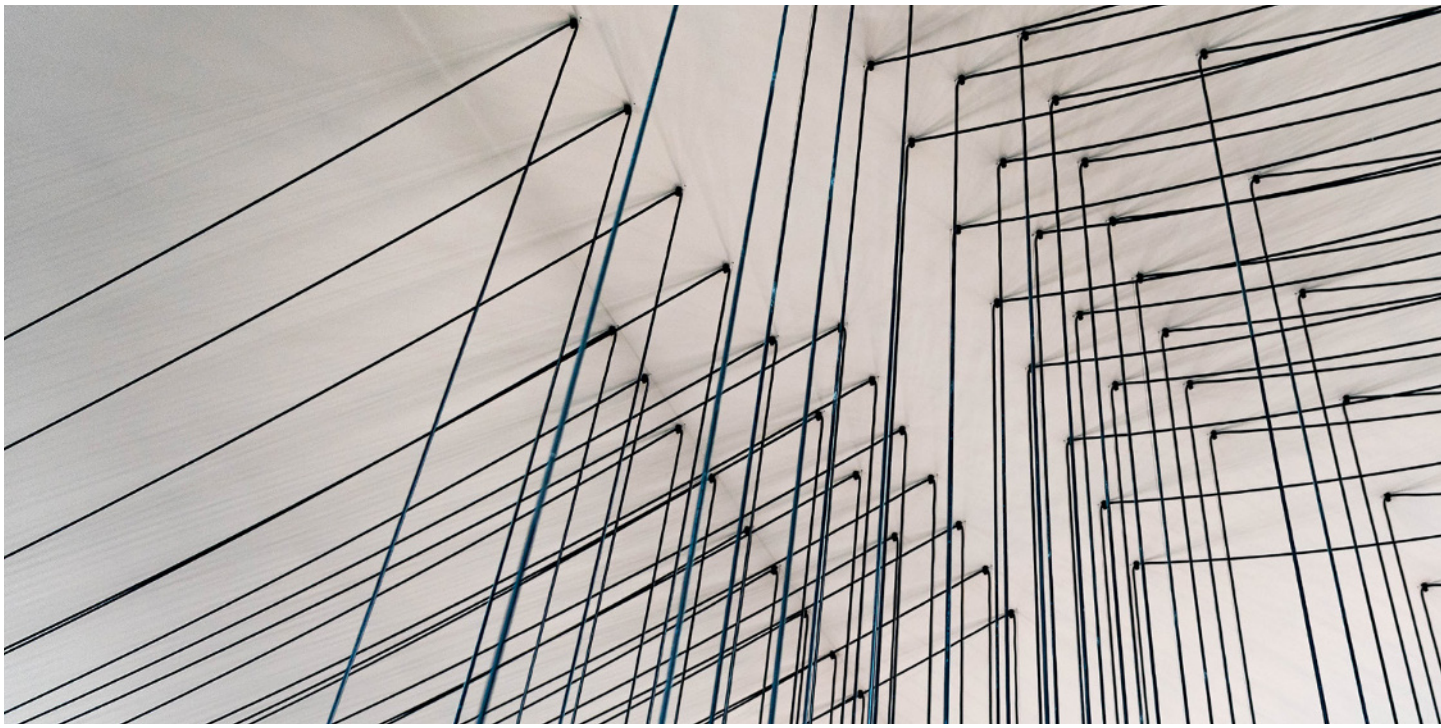

Укрепване на европейското съдебно сътрудничество: партньорството с Европейската мрежа за съдебно обучение

Диалогът и сътрудничеството с националните юрисдикции са в сърцевината на мисията на Съда. Конкретен пример за това сътрудничество е изградената от повече от 15 години връзка с Европейската мрежа за съдебно обучение (EMCO). Създадена през 2000 г., за да се подкрепи създаването на европейско пространство на правосъдие, обявено от Европейския съвет в Тампере (Финландия), Мрежата се утвърждава като необходим актьор в обучението на юристите в правораздаването, особено на националните съдии и прокурори. Така тя обединява всички европейски центрове за съдебно обучение. За да отбележи значението, което придава на партньорството си с Мрежата, през 2023 г. Съдът прие **декларация** със заглавие „Подкрепа за Европейската мрежа за съдебно обучение с цел формиране на устойчива европейска съдебна култура“.

Подкрепа за Европейската мрежа за съдебно обучение с цел формиране на устойчива европейска съдебна култура

През последните 70 години Съдът на Европейския съюз (CEC) се ангажира с диалога с националните юрисдикции.

Като израз на този ангажимент установихме силно партньорство с EMCO. Тя е основната платформа сред европейските магистрати за обмен на знания в широк спектър от области, особено правото на ЕС. В продължение на повече от две десетилетия EMCO организира трансгранични дейности за обучение за магистратите в националните съдебни органи, като по този начин спомага за повишаване на знанията по право на ЕС.

Годишни семинари, учебни посещения, форуми и обмен на учебни помагала са част от добре установеното сътрудничество между EMCO и CEC. От 2007 г. EMCO и CEC организират и дългосрочно обучение за национални съдии и прокурори, които могат да участват за 6 или 12 месеца в правораздавателната дейност на кабинетите на съдиите и генералните адвокати. Тази възможност им дава уникален поглед върху работните методи на CEC и им помага да разширят значително познанията си за правото и процедурите на ЕС.

Това успешно и отдавнашно партньорство носи ползи поне на три различни равнища. На национално равнище то помага на магистратите при завръщането си в страните си на произход да изпълняват националните си задължения при по-добро разбиране на ролята си в прилагането на правото на ЕС. В рамките на Съда присъствието на национални съдии и прокурори обогатява многообразието на правни култури, което винаги е било от огромна важност за институцията. В по-широк контекст това сътрудничество спомага за популяризиране на диалога между европейските и националните съдии, като по този начин осигурява еднакво прилагане на правото на ЕС в цяла Европа.

С оглед на по-нататъшно укрепване на това сътрудничество СЕС ще продължи да разчита на силната подкрепа на Европейския парламент и на Съвета, в рамките на Регламент (ЕС) 2021/693 за създаване на програма „Правосъдие". Той разчита и на подкрепата на Европейската комисия, която отговаря за прилагането на програма „Правосъдие" чрез своята работна програма и е признала „уникалната роля" на ЕМСО в съдебното обучение в ЕС в своята европейска стратегия за съдебно обучение за периода 2021—2024 г. (Съобщение COM(2020) 713).

Освен това СЕС отдава голямо значение на географския баланс при организирането на дългосрочно обучение за национални съдии и прокурори и на това всички национални правни култури да бъдат представени в този контекст. Така той полага усилия да подкрепя инициативите за повишаване на чувствителността във всички държави членки и да засилва комуникацията си относно дългосрочното обучение в СЕС. Тези усилия, съчетани с тези на държавите членки и на ЕМСО, трябва да насърчат сътрудничеството между европейските и националните съдебни органи, подчертавайки ползите, които то носи на всички тях.

Поддържането на близка връзка с националните съдии е един от отличителните белези на СЕС от създаването му и неговото сътрудничество с ЕМСО допринася значително за тази важна задача. Укрепването на това партньорство е съществено, защото отражението му надхвърля постигането на по-добри познания по право на ЕС — то допринася за развиването на истинска европейска съдебна култура и на здравословен esprit de corps сред европейските съдии както на национално равнище, така и на равнището на Съюза.

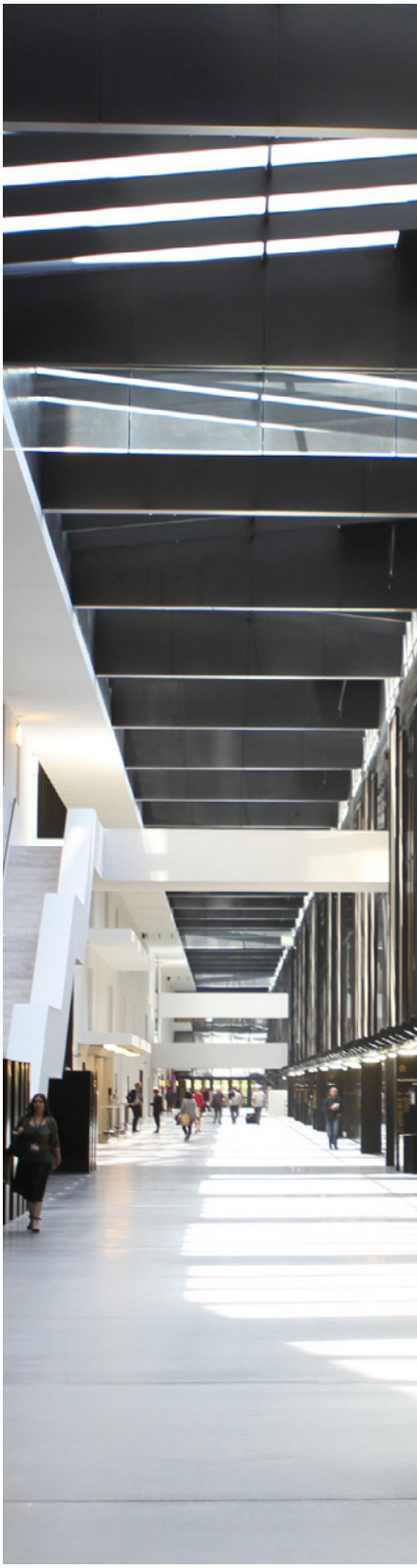

По този начин Съдът и Мрежата избраха да предприемат **нови действия**, целящи задълбочаване на сътрудничеството помежду си, по-специално чрез увеличаване на броя на националните магистрати, които могат да проведат дългосрочен стаж в Съда. За тази цел са предвидени две поредици от мерки. Първата има за цел да повиши чувствителността на юристите в правораздаването на държавите членки към възможностите за дългосрочни стажове в Съда, за да се явят повече кандидати. Втората цели преодоляване на всички езикови пречки за осъществяването на тези стажове, като на ЕМСО бъдат предоставени експертизата и педагогическите помагала, разработени от Съда в областта на езиковото обучение.

Ingrid Derveaux
Генерален секретар на ЕМСО

„ЕМСО е решена да благоприятства наличието на съществен диалог между Съда и националните юрисдикции, които са и „общи юрисдикции на Съюза“. Радваме се, че Съдът подкрепя това усилие, като предприема множество действия за насърчаване в по-голяма степен на участието на магистратите от държавите членки на Съюза в програмата за стажове в Съда. Пожелаваме си 2024 г. да бъде още една година, благотворна за укрепването на съществено и плодотворно сътрудничество!“

Diana-Daniela Popel
Магистрат, стажант в кабинета на съдия Ineta Ziemele

„Стажът в Съда беше чудесна възможност да се запозная с функционирането на институцията, да задълбоча познанията си по право на ЕС, участвайки в ежедневната работа на Съда, както и да се запозная с изключителни юристи. Предвид в частност особената роля на националните съдии в прилагането на правото на Съюза, мога само горещо да препоръчам този стаж на всеки съдия, работещ във вътрешните съдилища на държавите членки, който има желание да придобие изключително обогатяващ опит в професионален и личен план. Сърдечно благодаря на всички членове на кабинета за отличния прием, който срещнах, и за тяхната отзивчивост, без да се забравя и екипът на ЕМСО!“

В Връзките с обществеността

16 819 посетители, от които

4 555 юристи

Посетители при виртуални посещения: **8 %**

2 095 посетители в Деня на отворените врати

Посещения от разстояние — педагогически проект

Тази педагогическа програма на Съда цели да запознае учениците от горните класове, на възраст между 15 и 18 години, с ролята на съдебната институция на Съюза и да им обясни отражението на практиката на Съда в ежедневието на европейските граждани. Целта на проекта е да привлече вниманието на младите хора и техните учители към демократичните ценности и съвременните предизвикателства в правото. През 2023 г. около **900 гимназисти** имаха възможността да посетят Съда по тази програма.

Служителите за връзки с обществеността от дирекция „Комуникации“, които са с юридическо образование, имат за задача да обясняват решенията, определенията и заключенията, но също и висящите дела, на журналистите от всички държави членки и на отделните им кореспонденти. Те пишат прессъобщения, за да информират в реално време журналисти и практикуващи юристи за актовете на Съда. Освен това Съдът и Общият съд разпространяват, за лицата, които са направили заявка до пресслужбата на Съда, периодични информационни писма, с които се обявяват важни процесуални и институционни събития, както и „кратки информации“ за делата, за които няма прессъобщения. Освен това те отговарят на имейли и обаждания на граждани.

2 814 прессъобщения

625 информационни писма

547 „кратки информации“

14 000 заявки за информация от страна на граждани (телефонни обаждания и имейли)

Съдът поддържа активно присъствие в социалните мрежи чрез два профила X (единият на френски, другият на английски език), LinkedIn и Mastodon. Броят на абонатите не спира да нараства, което свидетелства за трайния интерес и ангажираност на обществеността към дейността на Съда. Съдът има и канал YouTube, който дава възможност за достъп на 24-те официални езика до разнообразно аудио-визуално съдържание, по-конкретно анимации, предназначени за широката публика, които обясняват отражението, което практиката на Съда има върху ежедневието на гражданите.

159 000 последователи в X
+9 % спрямо 2022 г.

3 600 абонати в Mastodon

234 810 абонати в LinkedIn
+32 % спрямо 2022 г.

21 000 абонати и
253 000 гледания в YouTube

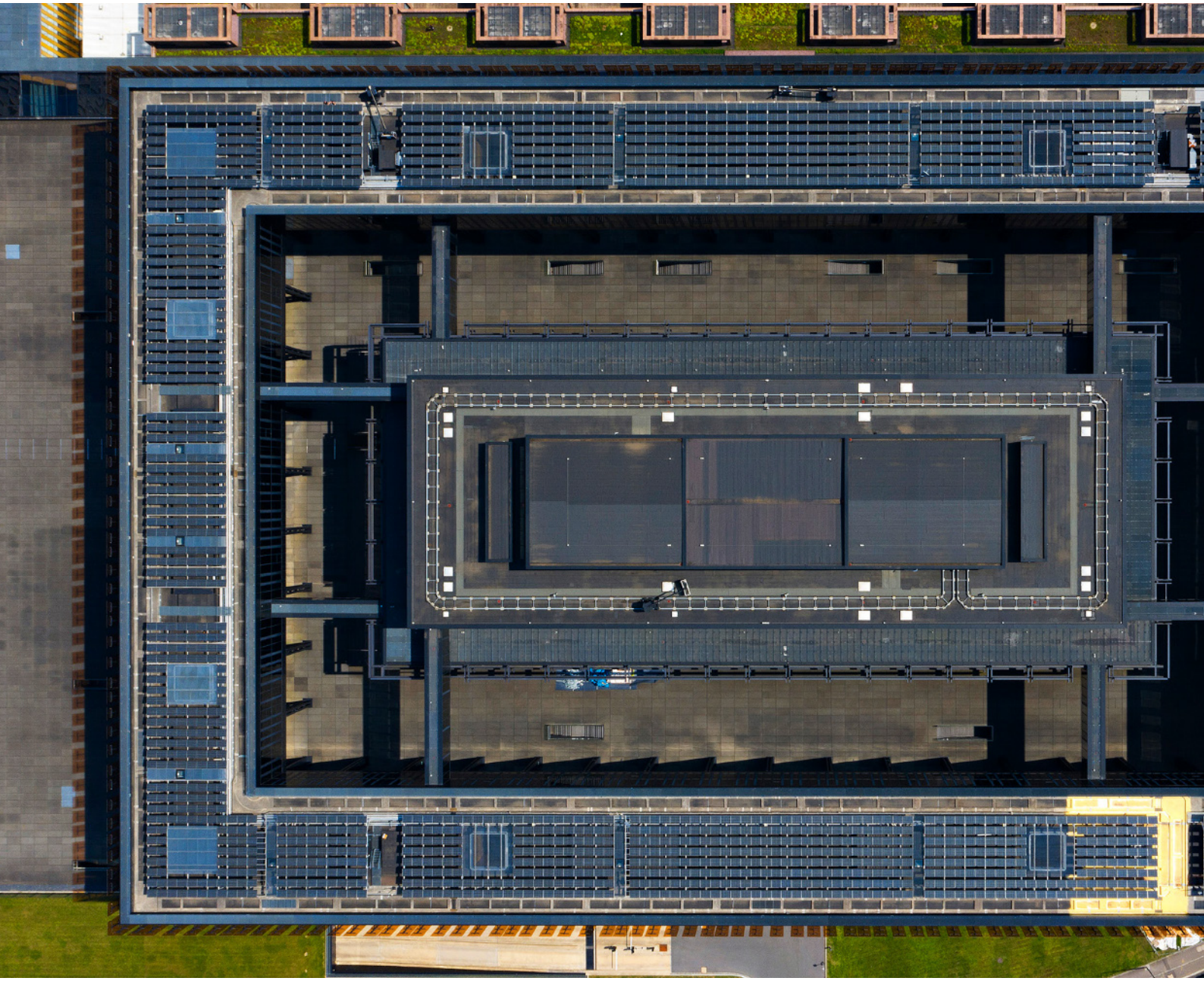

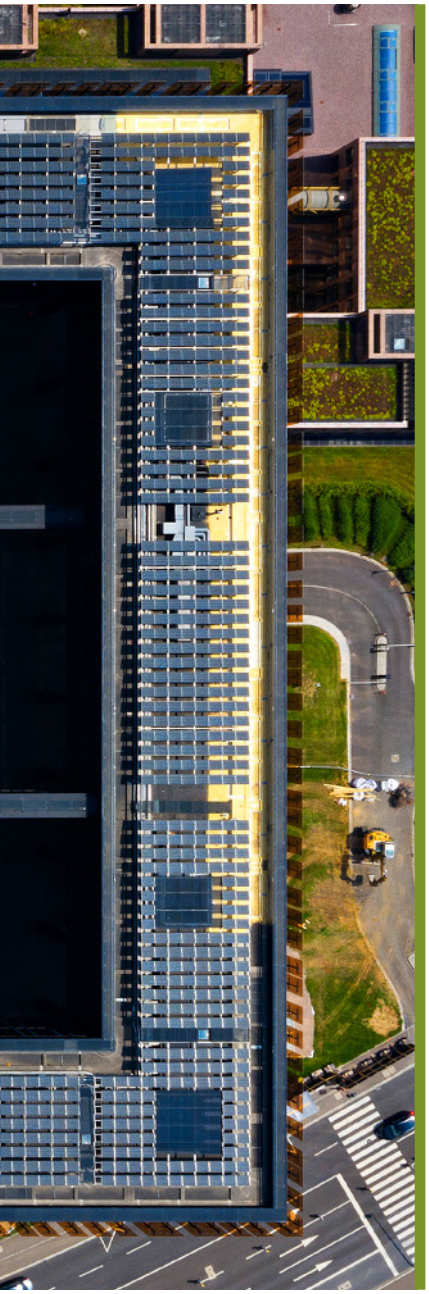

4

Институция, която уважава околната среда

От много години Съдът провежда силна политика за опазване на околната среда, която се стреми към най-високите изисквания и норми в областта на устойчивото развитие и опазването на природните ресурси. Ангажиментът на институцията в полза на практиките, зачитащи околната среда, се проявява от 2016 г. с регистрацията ѝ по **EMAS** (Eco-Management and Audit Scheme). Това сертифициране, регламентирано от Европейския съюз, се предоставя на организации, отговарящи на строги норми по отношение на политиката им в областта на околната среда, техните усилия за опазване на околната среда и устойчивите им работни методи.

През 2023 г. Съдът продължи своите усилия, за да сложи край на използването на пластмасови бутилки за вода в помещенията си. Новият договор за ресторантьорски услуги забранява продажбата на вода в пластмасови бутилки. Освен това Съдът продължи да раздава на персонала си **бутилки за многократна употреба**, за да насърчи ползването на **чешмите**, монтирани през 2022 г.

Потреблението на енергия занапред е в съответствие с низходящата траектория, по която се движеше преди пандемията. Този резултат беше постигнат вследствие на изоставянето на специалните вентилационни мерки, наложени поради кризата с Covid, и на монтирането на по-мощни въздушни филтри. В съчетание с извънредните мерки за енергоспестяване, свързани с войната в Украйна, Съдът отбеляза значително намаление на потреблението си на електроенергия и топлинна енергия.

За периода 2022—2023 г. Съдът си зададе количествени цели по отношение на **употребата на хартия**. През 2022 г. употребата на канцеларска хартия (извън публикации, възложени на външни изпълнители) намаля с 54,1 % спрямо равнището ѝ отпреди кризата през 2019 г., трайна тенденция през 2023 г. благодарение на промените в навиците и на продължаването на цифровизацията на процесите и документите. Освен това през септември 2023 г. Съдът реши да ограничи броя на индивидуалните принтери до стриктен минимум, за да спестява енергия, консумативи и хартия, както и да намали вследствие на това своя въглероден отпечатък.

Еквивалент на пълно работно време (ЕПРВ) е единица мярка, позволяваща да се измери професионалната дейност независимо от различията в седмичния брой работни часове на всеки служител поради различните режими на работа.

Екологичните показатели за водата, отпадъците, хартията и електроенергията съответстват на показателите от 2022 г. Отклоненията са представени в цифрово изражение спрямо референтната за системата EMAS 2015 г.

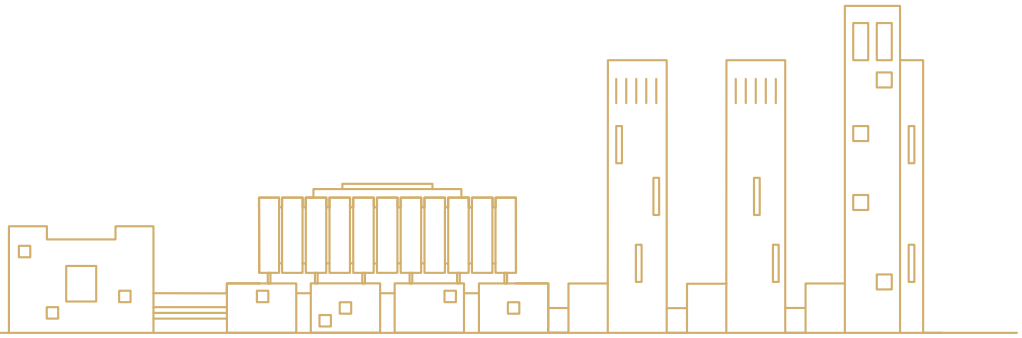

Подобряване при рециклирането на отпадъци и намаляване на пластмасите за еднократна употреба

Участие в системата за съвместно използване на велосипеди Vel'OH и подкрепа за използването на велосипеда като средство за придвижване

Икономия на хартия
– 62,1 % kg/ЕПРВ

Икономия на вода
– 10,1 % m³/ЕПРВ

Намаляване на отпадъците „Офиси и Ресторанти“
– 50 % kg/ЕПРВ

Подобряване на отоплителните, вентилационни и климатични инсталации

Икономия на електроенергия
– 23,2 % kWh/ЕПРВ

Намаляване на потреблението на топлоенергия
– 23,6 % kWh/ЕПРВ

3 466 m²
фотоволтаични панели за производството на
422 003 kWh
равняващи се на годишното потребление на 76 семейства

Намаляване на въглеродните емисии
– 31,7 % kg CO_2/ЕПРВ

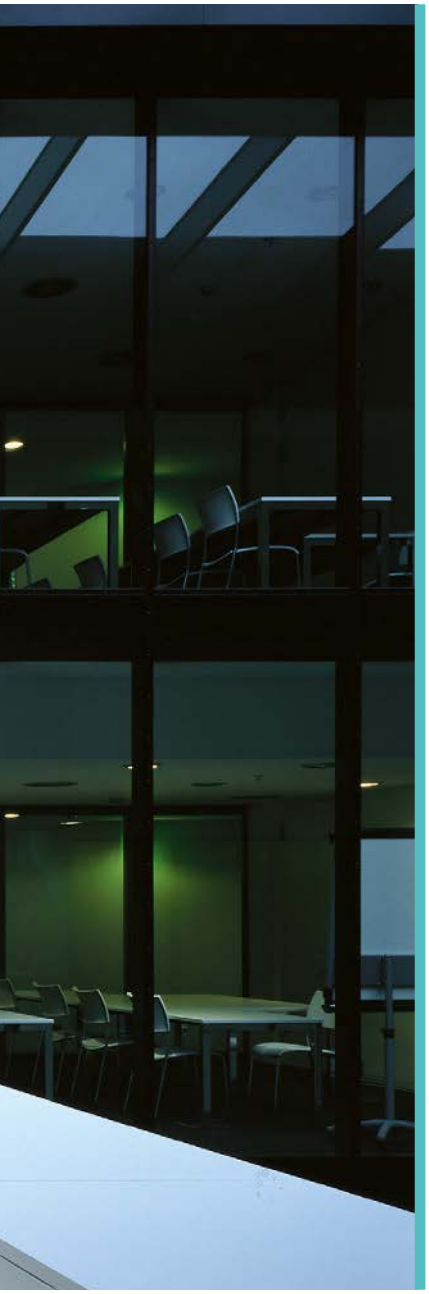

5

Поглед към бъдещето

През 2004 г. десет нови държави членки се присъединиха към Европейския съюз. Чешката република, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словакия и Словения засвидетелстваха своето доверие в европейското изграждане. Две десетилетия по-късно отбелязваме рамо до рамо с тези държави членки 20ата годишнина от тяхното присъединяване. Най-голямото разширяване, което Съюзът познава, едновременно по население и по брой страни, разшири хоризонта ни. То даде ново лице на общото правно пространство на Съюза, като го обогати с ново културно и интелектуално разнообразие. Става въпрос за голямо предизвикателство за Съюза, с оглед на степента на интеграция, достигната от него през 2004 г., от една страна, и на икономическото, историческото и езиковото многообразие, което носят десетте нови държави членки, от друга страна. Това присъединяване изискваше от тях значително усилие и твърда решимост за провеждане на необходимите политически, икономически и правни реформи. За мащабите на Съда едновременното приемане на десетте държави членки породи дълбоки и трайни промени в работните методи.

За отбелязване на годишнината от това значимо събитие Съдът организира през 2024 г. колоквиум със заглавие „Съдът чества 20 години присъединяване на 10 държави към Европейския съюз: нов конституционен момент за Европа“, чиято цел е да оцени поуките, извлечени от разширяването и от укрепването на европейската интеграция. На колоквиума ще бъдат засегнати темите за въздействието на разширяването от 2004 г. както от политическа и правна, така и от икономическа гледна точка, за самия Съюз и за десетте нови държави членки. По-конкретно, на него ще се разгледа приносът на десетте нови държави членки към развитието на Съюза като „съюз на ценности“, основан на общи ценности като демокрацията, правовата държава, основните права и зачитането на малцинствата.

Освен това 2024 г. ще бъде годината на привеждане в действие на намереното през 2023 г. политическо съгласие за частичното прехвърляне на преюдициална компетентност от Съда на Общия съд. Това привеждане в действие ще предполага по-специално изменението на процедурните правилници на Съда и на Общия съд, както и различни приспособявания на работните методи на двете юрисдикции и в ежедневното функциониране на институцията, като например адаптиране на информационните системи.

По-нататък, продължавайки своята цифрова трансформация, институцията се адаптира към новите предизвикателства и възможности, които предстоят, основно в областите на изкуствения интелект и киберсигурността. Разработват се и се използват нови инструменти, по-конкретно тези, базирани на технологиите на изкуствения интелект, с цел да се съдейства на двете юрисдикции да провеждат успешно мисията си и така да оптимизират съдебните производства. Употребата на тези инструменти трябва да гарантира владеенето на данните и да се извършва при спазване на основните права и принципите на етиката. Впрочем Регламент 2023/2841, който има за цел да гарантира високо общо ниво на киберсигурност във всички институции на Съюза, има пряко въздействие за Съда и предполага в частност въвеждането на вътрешна рамка за управление на рисковете, свързани с киберсигурността, както и редовно оценяване на ефикасността на тези мерки, при отчитане на развитието на рисковете.

20
ГОДИНИ

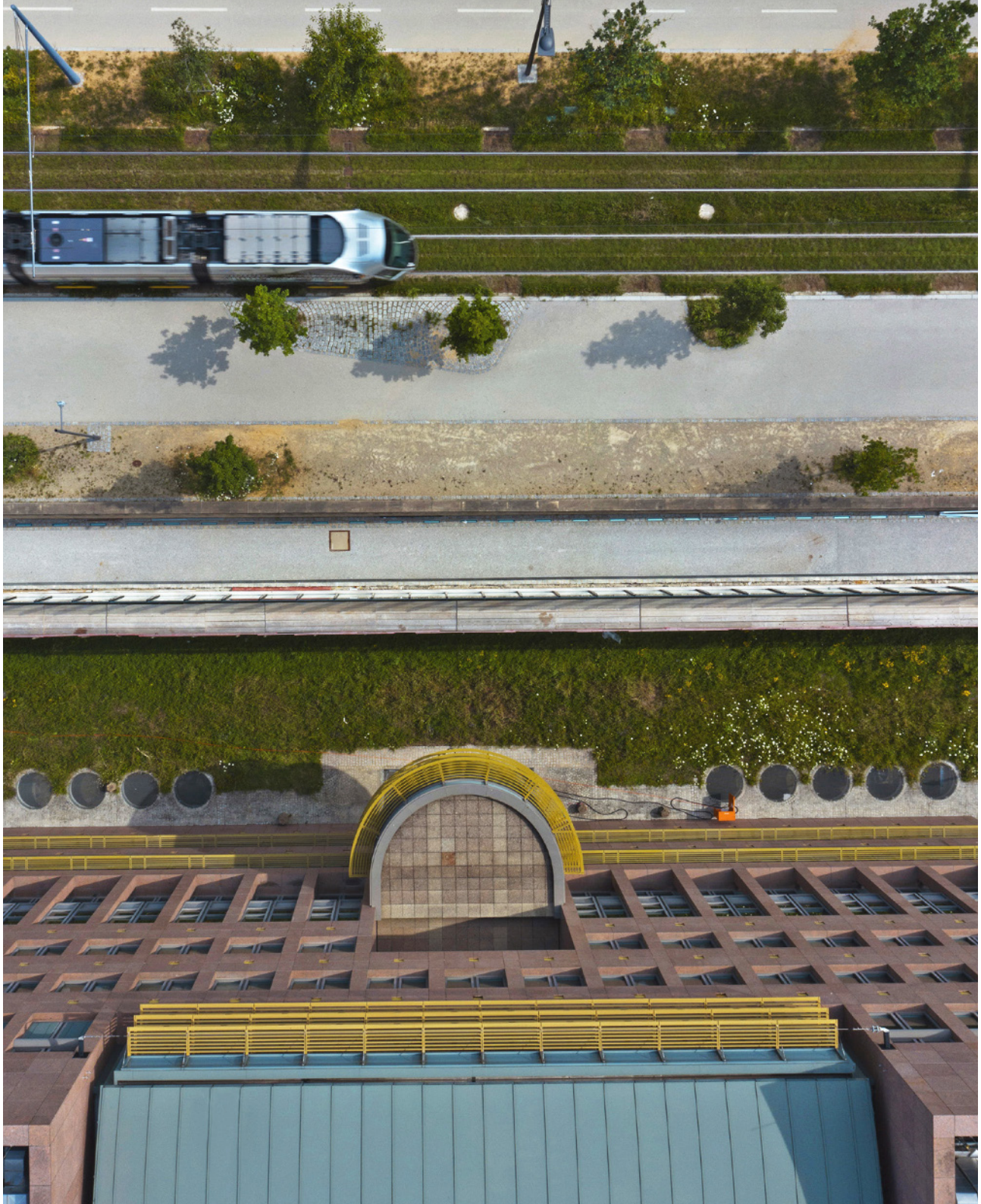

6

Поддържайте връзка!

Достъп до портала за търсене в практиката на Съда и Общия съд на сайта Curia: curia.europa.eu

Проследяване на актуалната информация за съдебната практика и за институцията

чрез запознаване с **прессъобщенията** на адрес:
curia.europa.eu/jcms/PressReleases

чрез абониране за потока **RSS** на Съда:
curia.europa.eu/jcms/RSS

чрез профила на институцията в **X**:
CourUEPresse или EUCourtPress

чрез профила на институцията в **Mastodon**:
https://social.network.europa.eu/@Curia/

чрез профила в **LinkedIn**:
https://www.linkedin.com/company/european-court-of-justice

чрез изтегляне на **приложението CVRIA** за смартфони и таблети

чрез справки в **Сборника със съдебна практика**:
curia.europa.eu/jcms/EuropeanCourtReports

Повече информация за дейността на институцията

на страницата за **Годишния доклад**:
curia.europa.eu/jcms/AnnualReport

гледайте видеоклиповете в **YouTube**:
youtube.com/@CourtofJusticeEU

Достъп до документите на институцията

исторически архиви:
curia.europa.eu/jcms/archive

административна документация:
curia.europa.eu/jcms/documents

Посещения в сградите на Съда на Европейския съюз

Институцията предлага на лицата, които се интересуват, **програми за посещения**, специално замислени според интереса на всяка група (присъствие на съдебно заседание, посещение на сградите или на произведенията на изкуството с беседа, посещение с учебна цел, посещение от разстояние):
curia.europa.eu/jcms/visits

Виртуалната обиколка на сградите ви предоставя възможност да видите от птичи поглед комплекса от сгради и да влезете в тях, без да напускате дома си:
curia.europa.eu/visit360/

За всякаква информация за институцията

Пишете ни чрез формуляра за контакт:
curia.europa.eu/jcms/contact

СЪД
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Съд на Европейския съюз
L-2925 Luxembourg
tél. +352 4303-1
curia.europa.eu

Текстът е завършен през февруари 2024 г./Посочените данни са към 31.12.2023 г.

Оформление: Съд на Европейския съюз | Дирекция „Комуникация“ | Отдел „Публикации и електронни медии“, 2024 г.

Снимки/илюстрации:

Изображение на корицата: © Европейския съюз

Страници 5, 6, 9–11, 13, 14, 19, 20, 22, 25, 26, 29, 30–32, 34–36, 39, 40, 41, 43, 49, 51, 52, 55, 58, 69, 73, 74, 76–103: © Европейския съюз

Страници. 8, 11, 12, 15, 42, 46, 53–72: © shutterstock.com; 87: © European Judicial Training Network

Забранява се използването или възпроизвеждането на снимки или други документи, за които Европейският съюз не е носител на авторските права, без разрешение на носителите на тези права.

Нито Съдът на Европейския съюз, нито което и да е лице, действащо от негово име, отговаря за начина, по който би могла да се използва предоставената по-горе информация.

Повторното използване е разрешено, при условие че се посочи източникът.

© Европейски съюз, 2024 г.

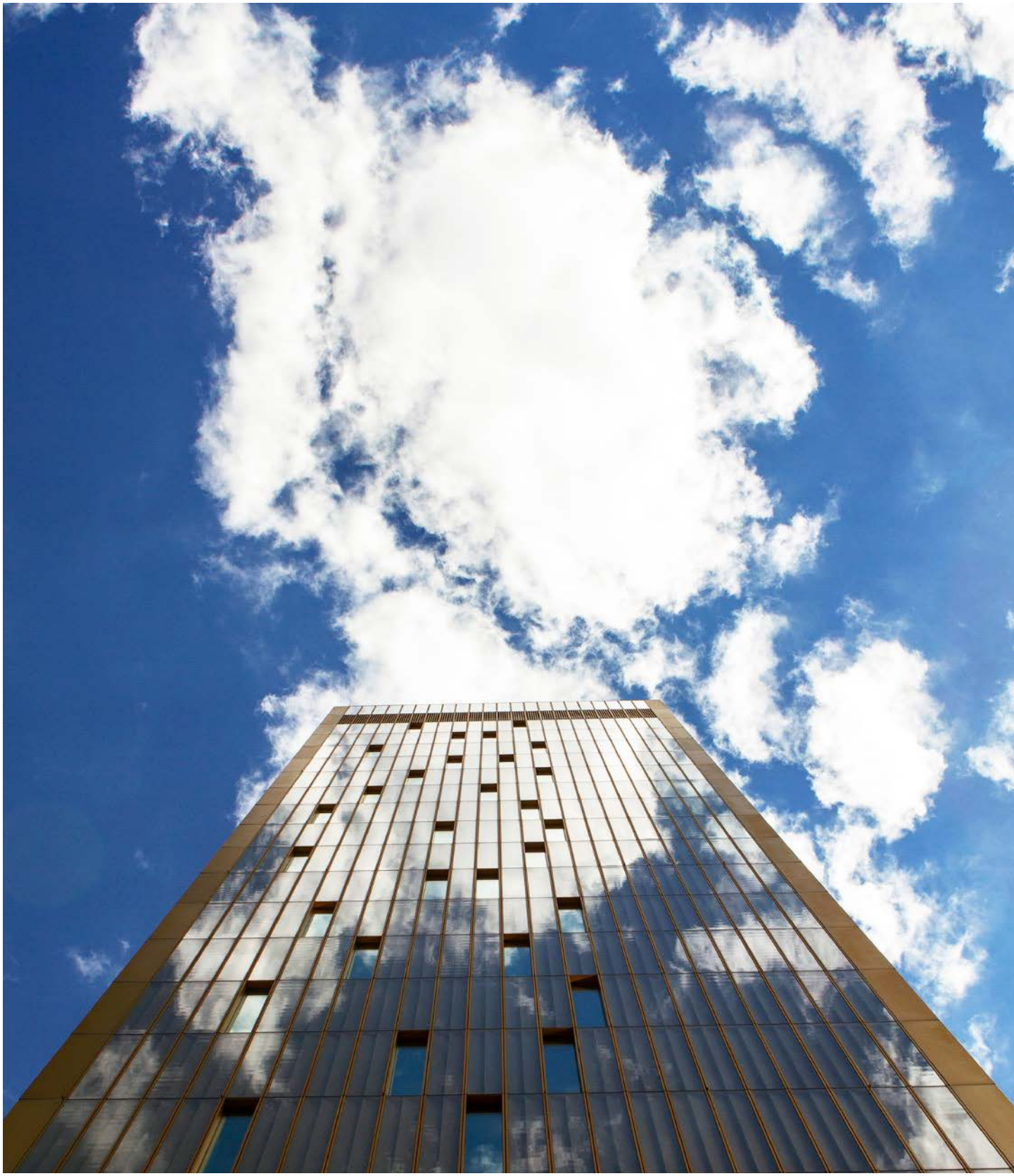

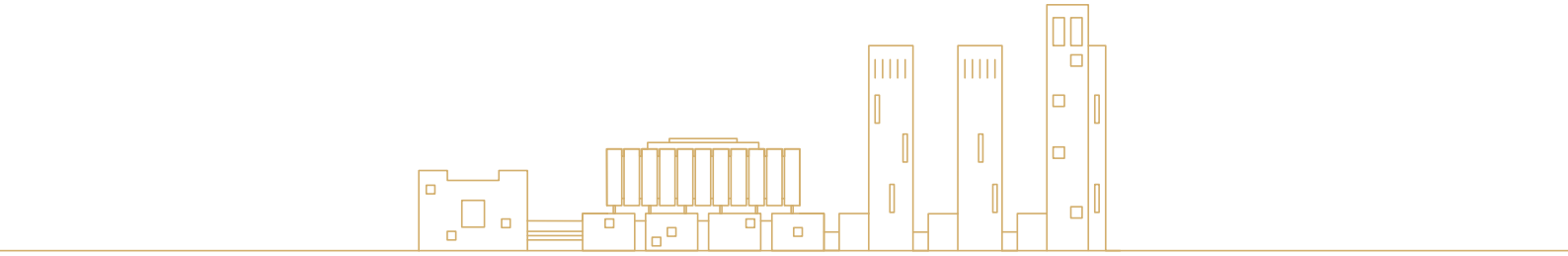

СЪД
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Дирекция „Комуникация“
Отдел „Публикации и електронни медии“

PRINT ISBN 978-92-829-4484-4 doi:10.2862/381786 QD-05-23-450-BG-C
PDF ISBN 978-92-829-4497-4 doi:10.2862/549 QD-05-23-450-BG-N